

﴿عليكم بسنتي و سنتي الخلفاء الراشدين﴾

رواه الترمذي

عليكم بسنتي

په شپه او ورځ کې له ۱۰۰۰ څخه
د زیاتو سنتونو مستنده مجموعه

جمع او ترتیب

عبدالجلیل چندزاد

Ketabton.com

"عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين" (الترمذي)

عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي

په شپه او ورځ کې له ۱۰۰۰ څخه
د زیاتو سنتونو مستنده مجموعه

جمع او ترتیب

مولوي عبدالجلیل آخندزاده

د کتاب خانګر تیاوې

د کتاب نوم: **علیکم بسنتي**

جمع او ترتیب: **مولوي عبدالجليل "آخندزاده"**

د چاپ کال: **ربيع الأول - ۱۴۳۵ هـ**

چاپ: **خلورم - تصحيح شوې نسخه**

د چاپ شمير: **۳۰۰۰ ټوکه**

يادونه: **د تغير او تبديل پرته د دعوت او اصلاح په موخه**

د چاپ او خپرولو حقوق ټولو مسلمانانو ته خوندي دي

اعلاء السنن خپرندويه اداره

د افغانستان اسلامي اېنډلېټ

د موضوعاتو فهرست

- ۱۵..... لومړی باب
- ۱۵..... له فرض لمانځه نه وروسته اذکار
- ۲۵..... د سهار او ماښام له لمانځه وروسته ځانګړي اذکار
- ۳۰..... دوهم باب
- ۳۰..... د سهار او ماښام اذکار
- ۳۲..... اذکار
- ۵۲..... درېم باب
- ۵۲..... دور ځني ژوند مهم اذکار او سنتونه
- ۵۲..... د خوب نه وړاندې سنتونه
- ۶۳..... د قیام اللیل (تهجد) سنتونه
- ۶۶..... د خوب څخه له وینښدو وروسته سنتونه
- ۶۸..... مسواک

- ۷۰ د پایزار اغوستلو سنت طریقه
- ۷۱ تشاب ته دنوتلو او بیر ته وتلو سنتونه
- ۷۲ داوداسه سنتونه
- ۷۷ دلپاس سنتونه
- ۸۲ داآذان سنتونه
- ۸۶ کور نه د وتلو او ننوتلو سنتونه
- ۸۶ ۱- له کور نه د وتلو دعا
- ۸۸ ۳- کور ته دنوتلو دعا ویل
- ۹۰ د مسجد اړوند سنتونه
- ۹۰ ۱- مسجد ته پر وخت تلل
- ۹۰ ۲- مسجد ته د تلو په وخت دعا
- ۹۱ ۳- په آرامه اووقار سره تلل
- ۹۱ ۴- مسجد ته پیاده تلل
- ۹۱ ۵- مسجد ته دنوتلو په وخت لومړی بنی پښه دننه کول
- ۹۲ ۶- مسجد ته دنوتلو دعا ویل

- ۷- لومړي صف ته وړاندې كيدل ۹۳
- ۸- تحية المسجد لمونخ كول ۹۳
- ۹- مسجد نه د وتلو پر مهال لومړي چپه پښه بهر اېښودل ۹۴
- ۱۰- مسجد نه د وتلو دعا ويل ۹۴
- په لمانځه كې مسنون اذكار او دعاگانې ۹۵
- ۱- د تكبير تحریمه نه وروسته اذكار ۹۸
- ۲- دركوع اذكار ۹۹
- ۳- دركوع نه د پورته كيدو اذكار ۱۰۱
- ۴- د سجدې اذكار ۱۰۳
- ۵- د دوو سجدو تر مينځ اذكار ۱۰۶
- ۶- د تلاوت د سجدې ذكر ۱۰۶
- ۷- د سلام نه مخكې دعاگانې ۱۰۸
- په لمانځه كې قولي او فعلي سنتونه ۱۱۰
- قولي سنتونه ۱۱۰
- فعلي سنتونه ۱۱۰

- ۱۱۱ د سهار لمانځه سنتونه
- ۱۱۲ دو تر لمانځه سنتونه
- ۱۱۵ په شپه او ورځ کښې نفلي لمنځونه
- ۱۱۵ ۱- د فرض لمنځونو سره سنت لمنځونه
- ۱۱۵ ۲- د اشراق لمنځ
- ۱۱۶ ۳- د خابنت (ضحی) لمنځ
- ۱۱۷ ۴- د ماز دیگر لمنځ نه وړاندې څلور رکعته
- ۱۱۷ ۵- د ماخوستن نه وړاندې نفل لمنځ
- ۱۱۷ ۶- نفل لمنځونه په کور (استوگن ځای) کې کول
- ۱۱۹ د سترې طرف ته لمنځ کول
- ۱۲۰ د سترې بعضې مسائل
- ۱۲۱ د سترې فوائد
- ۱۲۱ د استخاري دعا او لمنځ
- ۱۲۶ د خاصو ورځو ځانگړي سنتونه
- ۱۲۶ د جمعې دورځې سنتونه
- ۱۲۷ د دوشنبې او پنجشنبې دورځې روژه نیول

- ۱۲۸..... دایام بیض روژې نیول ۱۲۱
- ۱۲۸..... دعا شورا (۱۰ دمحررم) روژه نیول ۱۲۱
- ۱۲۸..... دعرفات دورځې روژه نیول ۱۲۱
- ۱۲۹..... دجهاد اړوند دعاگانې ۱۲۱
- ۱۲۹..... ۱- د حکمران له ظلم نه دځان ساتنې دعا ۱۲۱
- ۱۳۱..... ۲- ددښمن ته بنیرا کول ۱۲۱
- ۱۳۱..... ۳- ددښمن سره مخامخ کیدو دعا ۱۲۱
- ۱۳۲..... ۴- دکوم قوم نه چې ویره لري دا دعا به وایي ۱۲۱
- ۱۳۲..... ۵- دجنگ پر مهال دعا ۱۲۱
- ۱۳۳..... ۶- ددښمن له محاصرې نه دوتلو دعا ۱۲۱
- ۱۳۳..... ۷- ددښمن دنظر نه دځان ساتنې او پتیدو اذکار ... ۱۲۱
- ۱۳۷..... ۸- دجنگ له میدان نه دبیرته راتلو دعا ۱۲۱
- ۱۳۹..... دخلکو سره دلیدو کتو سنتونه ۱۲۱
- ۱۳۹..... ۱- سلام اچول ۱۲۱
- ۱۴۰..... ۲- په ورین تندي اوخندا سره مخامخ کیدل ۱۲۱
- ۱۴۱..... ۳- مصافحه یا لاس ورکول ۱۲۱

- ۴- نيکه او بنه خبره کول ۱۴۱
- ۵- دمجلس دعا ۱۴۱
- ۶- دمجلس کفاره ۱۴۲
- دډوډۍ خوړلو سنتونه ۱۵۰
- دډوډۍ نه وړاندې او د خوړلو پر مهال سنتونه ۱۵۰
- دډوډۍ خوړلو نه وروسته سنتونه ۱۵۲
- د څښلو سنتونه ۱۵۶
- د سفر اړوند اذکار ۱۵۷
- ۱- د سپريدو دعا ۱۵۷
- ۲- د سفر دعا ۱۵۸
- ۳- د مقيم دعا مسافر ته ۱۶۰
- ۴- د مسافر دعا مقيم ته ۱۶۱
- ۵- په سفر کې تکبير او تسبيح ۱۶۱
- ۶- د سهار په وخت د مسافر دعا ۱۶۱
- ۷- په سفر يا پرته له سفر نه په يو ځای کې د کوزيدلو او
ودرېدلو دعا ۱۶۲

۱۶۲.....	۸- بازار ته دنوتلو دعا.....	۱۹۱
۱۶۳.....	۹- کلي يابنار ته دنوتلو دعا.....	۱۹۱
۱۶۴.....	۱۰- دخره دهنکاري په وخت دعا.....	۲۲۱
۱۶۴.....	۱۱- دچرگ دآذان په وخت دعا.....	۵۱
۱۶۵.....	د موسم اړوند اذکار او دعاگانې.....	۵۱
۱۶۵.....	۱- دنوې مياشتې ليدو دعا.....	۲۵۱
۱۶۵.....	۲- د موسم اولنۍ ميوې ليدو دعا.....	۹۵۱
۱۶۶.....	۳- د باد الوتلو په وخت دعا.....	۷۵۱
۱۶۷.....	۴- د تالندې دعا.....	۷۵۱
۱۶۸.....	۵- داستسقاء لپاره خو دعاگانې.....	۸۵۱
۱۶۹.....	۶- د آسمان شين کيدو دعا.....	۹۱
۱۶۹.....	۷- د باران وریدو په وخت کې دعا.....	۱۹۱
۱۶۹.....	۸- د باران وریدلو نه وروسته دعا.....	۱۹۱
۱۷۰.....	په اهل او اولاد پورې اړوندې دعاگانې.....	۱۹۱
۱۷۰.....	۱- واده کونکي ته دعا.....	۱۹۱
۱۷۰.....	۲- دخپلې ښځې (ميرمنې) لپاره دعا.....	۲۳۱

- ۱۷۱ ۳- دخپلې ښځې سره کوروالي نه مخکې دعا
- ۱۷۱ ۴- مور او پلار ته داوډ مبارکي ورکول
- ۱۷۴ د خفگان او غم دعاگانې
- ۱۷۴ ۱- چا ته چې يو کار مشکل شي د هغه دعا
- ۱۷۴ ۲- د پريشانۍ او غم ليرې کولو دعا
- ۱۷۶ ۳- د بې قراري دعا
- ۱۷۷ ۴- د قرض نه د خلاصيدو دعا
- ۱۷۸ ۵- د شيطان د وسوسې لرې کولو دعا
- ۱۷۸ ۶- د بدشکومۍ بد گڼلو دعا
- ۱۷۹ ۷- د دجال له فتنې نه ځان ساتل
- ۱۸۰ د مرض اړوند دعاگانې
- ۱۸۰ ۱- په بدن کې د درد احساسولو دعا
- ۱۸۰ ۲- د مريض پوښتنې په وخت هغه ته دعا
- ۱۸۱ ۳- د ژوند نه د نا اميده مريض ځان ته دعا
- ۱۸۳ د مرگ اړوند دعاگانې
- ۱۸۳ ۱- د مري دسترگو پټولو په وخت دعا

۱۸۳	۲- د جنازې د لمانځه دعا	۲۷۱
۱۸۴	۳- د جنازې د لمانځه نورې دعاگانې	۲۷۱
۱۸۶	۴- د ماشوم د جنازې دعا	۲۷۱
۱۸۷	۵- د مړي وارثانو ته د تسلي دعا	۲۷۱
۱۸۷	۶- د مړي ښخولو په وخت دعا	۲۷۱
۱۸۸	۷- د مړي ښخولو نه وروسته دعا	۲۷۱
۱۸۸	۸- د قبرونو د زیارت کولو دعا	۲۷۱
۱۸۹	د شپې په پیل کې بعضې نیک آداب	۲۷۱
۱۸۹	بعضې عمومي اذکار	۲۷۱
۱۸۹	۱- استغفار او توبه	۲۷۱
۱۹۰	۲۰- تسبیح	۲۸۱
۱۹۱	۳- الله ﷻ او رسول الله ﷺ ته خوښې کلیمې	۲۸۱
۱۹۳	۴- الباقیات الصالحات	۲۸۱
۱۹۳	۵- د جنت د خزانو نه یوه خزانه	۲۸۱
۱۹۴	۶- په نبی ﷺ باندې په کثرت سره درود ویل	۲۸۱
۱۹۶	هر د میاشت د قرآن کریم ختم	۲۸۱

- ۱۹۷..... خلورم باب
- ۱۹۷..... د قرآن او مسنونہ اذکار و پہ ذریعہ علاج
- ۱۹۹..... شرعی رقیۃ (دم)
- ۲۰۵..... د سحر (جادو) علاج پہ شرعی طریقہ سرہ
- ۲۰۵..... ہفہ خہ چہ د سحر (جادو) نہ خان پرې ساتل کیږي
- کہ چیر تہ پہ چا سحر وشي نو ہفہ (مريض) دلاندي لارہ
- ۲۰۷..... اختیار کړي:
- ۲۱۰..... د نظر (سترگو) علاج
- ۲۱۰..... لہ نظر لگیدونہ وړې تدابیر
- ۲۱۱..... د نظر لگیدونہ وروستہ دہغې علاج
- ۲۱۲..... د موضوعاتو فہرست

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه

الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن سيدنا محمداً عبده ورسوله صلى الله عليه وسلم تسليماً كثيراً.

أما بعد:

قدرمنو لوستونكو!

په انساني ټولنه کې د فساد خپرولو او ترویج تر شا د انسان ازلي دښمنان نه ستړي کيدونکي کوششونه کوي. او دا دښمنان الله ﷻ انسان ته ور په گوته کړي، ترڅو چې انسان پر هغوی برلاسی تر لاسه نه کړي د

اصلاح او تربیت هر کوشش ناکام دی. حُکمه خو ویل کیری چي د دښمن
پیژندنه د برلاسي لومړی شرط دی.
د انسان دښمنان په لاندې ډول دي:

لومړی د انسان خپل نفس: الله ﷻ فرمایي: "إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ
بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ" (یوسف: ۵۳)

ژباړه: "بې له شکه نفس په بدۍ امر کونکی دی مگر دا چې زما رب پر
چارحم وکړي بې له شکه زما رب بسونکی او مهربان دی."

دویم دښمن شیطان دی. الله ﷻ فرمایي: "وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ" (البقرة: ۱۶۸)

ژباړه: "د شیطان پیروي مه کوئ بې له شکه هغه ستاسې ښکاره دښمن
دی"

اوبنی ﷺ فرمایي: "إِنَّ الشَّيْطَانَ يَجْرِي مِنَ الْإِنْسَانِ مَجْرَى الدَّمِّ"
(البخاري)

ژباړه: "بې له شکه شیطان د انسان په رگونو کې د وینې په خیر خفلي" دریم دښمن د انسان لپاره هغه منافقین دي چې په انساني ټولنه کې یې په ظاهره د اسلام جامې په تن وي او د انسانانو په زړونو کې د اسلام مفاهیم شکمن یا هم تحریفوي او کفري غیر شرعي مفاهیم ورته ښایسته کوي. معروف ورته منکر او منکر ورته معروف، اصلاح ورته فساد او فساد ورته اصلاح معرفي کوي.

څلورم دښمن کفار دي کوم چې د انسانانو د فساد لپاره شپه او ورځ لگیادي او انساني ټولني ته د فساد اسباب مهیا کوي.

که د انسان پورتنیو دښمنانو ته ځیر شونو و به گورو چې دهغو له منځه وړل د انسان لپاره خورا لوی گواښ دی، لومړي درې دښمنان نفس، شیطان او منافق داسې دښمنان دي چې په سترگونه ښکاريږي نو د هغو له منځه وړل به څنگه انسان ته ممکن وي او څلورم دښمن چې کفار دي په مادي وسائلو دومره مسلح دي چې په عالم اسباب کې پر هغوی برلاسی ناشونی بریښي، خو له دې سره سره بیا هم الله ﷻ خپلو بندگانو ته پر هغوی د برلاسي حکم کړی، او پدې لړ کې یې د بریازیري او وعده

صرف خپلو نیکو او نژدې دوستانو او وليانو ته ورکړې او الله ﷻ وعده خلافې نه کوي.

الله ﷻ فرمايي: "أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَخْزَنُونَ" (يوس ۶۲)

ژباړه: "آگاه اوسئ چې د الله ﷻ په دوستانو به نه ډار وي او نه به دوی غمگین شي."

اوس سوال دادی چې د الله دوستان او اولياء خو ک دي؟ هغوی الله ﷻ مونږ ته داسې را په گوته کوي: "الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ. هُمْ

الْبَشَرِي فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ" (يوس ۶۳-۶۴)

ژباړه: "(د الله ﷻ اولياء) هغه کسان دي چې ايمان يې راوړی او تقوی يې اختيار کړې. دوی ته د دنيا او آخرت په ژوند کې زيری دی. د الله ﷻ خبرې نه تبديليږي. او دا تر ټولو ستره کاميابي ده."

او څوک چې هم دا صفت په څار، کې پیدا کړي نو الله ﷻ بیا ورته د
 دښمنانو پر خلاف داسې ډاډگیرنه ورکوي "وَإِنْ تَصْرَبُوا وَتَتَّقُوا لَا
 يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ." (آل عمران: ۱۲۰)
 ژباړه: "که چیرې تاسې صبر وکړئ او تقوی اختیار کړئ نو د دوی
 (دښمنانو) زور او قوت به تاسې ته هیڅ زیان ونه رسوي، بې له شکه
 الله ﷻ د دوی (دښمنانو) په کارونو باندې احاطه کونکی (برلاسی)
 دی."

اوس پوښتنه دا ده چې انسان د الله ﷻ ولي یا دوست څنګه جوړیږي؟
 ددې ځواب الله ﷻ پدې آیت کې فرمایي: " قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ
 فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ."
 (آل عمران: ۳۱)

ژباړه: ووايه (ای محمد ﷺ) که چیرې تاسې له الله ﷻ سره محبت کوی
 نو زما پیروي وکړئ. الله ﷻ به له تاسې سره محبت وکوي او ستاسې
 گناهونه به معاف کړي او الله ﷻ بښونکی او مهربان دی "

گویا د الله ﷻ محبت او ولایت ترلاسه کولو لپاره د ایمان او اسلام د ارکانو او واجباتو له ادا کولو څخه وروسته د نبی ﷺ اتباع شرط ده. اتباع د یته وایي چې انسان د نبی ﷺ په قدم قدم کېږدي. په شپه او ورځ کې ټول هغه افعال او اقوال په خپل وخت او ځای عملي کړي کوم چې د نبی ﷺ له سیرت نه ثابت شوي وي.

کله چې انسان د نبی ﷺ اتباع په مواظبت او دوام سره شروع کړي نو یو وخت داسې راځي چې دا انسان د الله ﷻ ولایت او دوستی ته رسېږي او څوک چې هم دې مقام ته ورسېږي نو الله ﷻ خپل دې ولي او دوست ته بیا لاندې عظیم نعمتونه ورکوي:

لومړی: الله ﷻ په آسمانونو کې ملایکو ته اعلان کوي چې زه له فلان سره محبت کوم تاسې هم ورسره محبت وکړئ.

دویم: په ځمکه کې الله ﷻ ورته مقبولیت ورنصیب کوي بیا د دنیا مخلوقات هم محبت ورسره کوي.

له ابوهریره ؓ څخه روایت دی چې نبی ﷺ فرمائي: إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ الْعَبْدَ قَالَ لِجِبْرِيلَ قَدْ أَحْبَبْتُ فَلَانًا فَأَحَبَّهُ فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ

يُنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَبَّ فَلَانًا فَأَجِبُوهُ فَيُجِبُهُ
أَهْلُ السَّمَاءِ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ. (مسند أحمد، موطأ)

ژباړه: الله ﷺ چې کله له خپل بنده سره محبت وکړي نو جبریل عليه السلام ته
و فرمائي چې زه له فلان سره محبت کوم ته هم ورسره محبت وکړه، نو
جبریل عليه السلام هم ورسره محبت کوي بيا د آسمانونو د مخلوقاتو په
وړاندې اعلان وشي چې الله ﷺ د فلان سره محبت کوي تاسې هم ورسره
محبت وکړئ نو د آسمانونو مخلوقات هم ورسره محبت وکوي او بيا

(الله ﷺ) ورته په دنيا کې مقبوليت ورنسيب کړي.

دريم: کوم دښمنان چې د الله ﷺ له دې دوست سره دښمني کوي نو
الله ﷺ د هغوی پر خلاف د جنگ اعلان کوي او خپل ولي پر هغوی
برلاسی کوي.

الله ﷺ په قدسي حديث کې فرمائي: "من عادى لي وليا فقد آذنته

بالحرب" (البخاري)

ژباړه: "چا چې زما له دوست او ولي سره دښمني وکوله نو بې له شکه ما دهغه پر خلاف د جنگ اعلان وکړ"

څلورم: الله ﷻ د خپل دغه ولي او دوست جوارح دیته نه پرېږدي چې له هغو څخه گناه او فساد صادر شي، او همیشه ورته د نیکی توفیق ورکوي.

پنځم: د الله ﷻ دا ولي (دوست) چې کله هم له الله ﷻ څخه څه وغواړي نو الله ﷻ یې سوال قبلوي او دعایې نه رد کیږي.

الله ﷻ په قدسي حدیث کې فرمایي " ... وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّىٰ أَحِبَّهُ فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطِيَنَّهُ وَلَئِنِ اسْتَعَاذَنِي لِأُعِيذَنَّهُ .. " (البخاري)

ژباړه: "... زما بنده ماته همیشه د نوافلو په ذریعه را نژدې کیږي تر دې چې زه ورسره محبت وکوم، او کله چې زه ورسره محبت وکوم نو بیا زه دهغه غوږونه جوړیږم په کومو چې هغه اوریدل کوي او زه دهغه سترگې جوړیږم په کومو چې هغه لیدل کوي او دهغه لاس جوړیږم په

کوم چې هغه نيول کوي او زه د هغه پښې جوړېږم په کومو چې هغه تگ کوي، او که چيرې له ما څخه غوښتنه (سوال) وکړي نو خامخا به يې ورکړم، او که په ما سره له څه نه پناه و غواړي خامخا به له هغه څخه ورته پناه ورکړم "

دبنده د غوږونو، سترگو، لاسونو او پښو جوړيدو نه مراد دادی چې دا جوارح به دالله ﷻ درضا تابع گرځي او نوره به په هغه څه کې استعمالېږي چې دالله ﷻ خوښېږي. (فتح الباري، فيض الباري)

قدرمنو لوستونکو!

پورتنیو الهي او نبوي ارشاداتو ته ځير شئ چې الله ﷻ خپلو دوستانو او وليانو ته څنگه د هغوی په ازلي دښمنانو برلاسی ورکوي. کفار او منافقين چې د انسان ازلي دښمنان دي د هغوی پر خلاف د جنگ ذمه الله ﷻ پر ځان اخلي. انسان چې گناهونه په جوارحو ترسره کوي او دپته يې شيطان او نفس اماره بالسوء هڅوي، نو ولايت ته له رسيدو وروسته الله ﷻ د هغه ټول جوارح په خپل قدرت کې اخلي د هغه نفس اماره

بالسوء په نفس مطمئنه بدل شي او جوارح يې د شيطان له ولکې نه ووځي او پدې ترتيب په ټولو د بسمانانو برلاسی تر لاسه کړي.

په پورتنیو الهي او نبوي ارشاداتو کې د فرد، کورنۍ او ټولنې د اصلاح واضحه او مختصره تگلاره مونږ ته را په گوته شوه او د اصلاح لپاره دا هغه لار ده د کومې په ذریعه چې نبي ﷺ د جاهلیت د زمانې له سخت زړو او بې لارې انسانانو څخه د بشریت خواخوږي او لارښونکي جوړ کړل، او د هدایت او اصلاح لپاره همدا نبوي نسخه د هر زمان او مکان لپاره تر ټولو غوره وسیله ده.

امام مالک رحمه الله فرمائي " د دې امت وروستی نسل به اصلاح نشي مگر په هغه څه چې د دې امت لومړی نسل پرې اصلاح شوی وو"

د دې امت د لومړي نسل تربیت او اصلاح د نبي ﷺ سنتونو په اتباع سره شوې وه او د راتلونکي نسلونو لپاره هم د نبي ﷺ آخري وصیت هم دادی: عرباض ﷺ فرمائي چې رسول الله ﷺ یوه ورځ د سهار له لمانځه وروسته داسې وعظ وکړو چې له سترگو او بڼکې تویې شوې او زړونه پرې ولږزیدل نو یو کس عرض وکړو چې ای د الله ﷻ رسوله داسې بڼکاري چې دا الوداعی (آخري) وعظ دی. نو مونږ ته څه وصیت کوې؟

(رسول ﷺ) وفرمایند: "أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ ، وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ ، وَإِنْ كَانَ عَبْدًا حَبَشِيًّا ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسِيرِي اخْتِلَافًا كَثِيرًا ، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ ، تَمَسَّكُوا بِهَا ، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ." (مسند أحمد)

ژباړه: زه تاسې ته له الله ﷻ نه د ویریدو، او د (امیر) د خبرې په اوریدو او اطاعت کولو وصیت کوم، اگر که حبشي هم وي، ځکه که ستاسې څخه څوک زمانه وروسته پاتې شول نو ډیر اختلاف به وگوري، نو زما په سنتونو او هدایت شوو خلفاؤ راشدینو په سنتونو عمل وکړئ او پر هغې ټینګې منګولې ولګوئ، او (په دین کې له) نوو امورو پيدا کولونه ځان وژغورئ بې له شکه چې (په دین کې) هر نوپیدا امر بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده.

ستاسې په لاس کې دا مختصره کتابچه "عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي" د همدې
 نبوي وصيت يوه مختصره مجموعه ده چې پدې موخه ترتيب شوې چې
 ددې په ذريعه مونږ د خپل ځان، کورنۍ او ټولني اصلاح وکړو. په
 نوموړې کتابچه کې د نبي ﷺ د ورځني ژوند لوی او مهم حرکات او
 سکناات، افعال او اقوال را ټول کړای شوي دي. د نبي ﷺ د ژوند ټول
 مبارک حرکات پدې وره او مختصره کتابچه کې را ټولول نه ممکن دي
 او نه مطلوب. د پراخه مطالعې لپاره د د سیرت معتبرو کتابونو ته
 مراجعه وشي.

قدرمنو لوستونکو!

دې خبرې ته هم بايد متوجه وو چې اصلاح او تربيت محض د کتاب په
 لوستلو او مطالعه نه کيږي بلکه اصلاح او تربيت د مسلسل عمل نوم
 دی. د تربيت علماء فرمايي چې تربيت د انسان په حرکاتو او عاداتو کې
 په مسلسل ډول قدم په قدم تغير راوستلو ته وايي. او دا کار په تش
 لوست نه ترسره کيږي بلکه د لوست نه وروسته تطبيق ته اړتيا لري. دا
 کتابچه پدې موخه وره او مختصره ترتيب کړای شوې چې هر کس يې

هر وخت په سفر او حضر کې له ځان سره وساتلی شي او د ضرورت په وخت کې ورته رجوع وکړي او خپل هر حرکت د خوږ نبي ﷺ په طریقه او اتباع برابر کړي، پدې توګه به ان شاء الله لږه موده وروسته د کتابچې ټول محتویات ورته حفظ او د ژوند عملي برخه وګرځي او د الله ﷻ ولایت به پرې حاصل کړي او له هغو ټولو نعمتونو نه به بهره مند شي د کومو وعده چې الله ﷻ له خپلو دوستانو او ولیانو سره کړې.

نوموړې کتابچه که مور او پلار په خپل اولاد، د مکاتبو او مدارسو استاذان په خپلو شاګردانو او د مجاهدینو امیران یې په خپلو مجاهدینو توزیع کړي او پر هغوی یې د عملي کولو اهتمام وکړي، نو ان شاء الله ډیر زر به د نبي کریم ﷺ د دې مبارکو سنتونو عملي نمونې او برکات په خپل چاپیریال کې عملا وګوري.

کوشش شوی چې پدې کتابچه کې د سنتونو ترتیب له سهارنه تر بیګاه او له بیګاه نه تر سهاره د وخت په تسلسل سره ترتیب شي، خو د بعضو سنتونو او اذکارو په ورځني ژوند کې د بیا بیا تکرار له کبله هغې ته لومړی ځانګړي بابونه ترتیب کړای شوي ترڅو رجوع ورته آسانه وي.

په پای کې د الله ﷻ څخه غواړو چې دا مختصر عمل په خپل دربار کې قبول وگرځوي او د هغه قدرمنو مؤلفینو لپاره یې صدقه جاريه وگرځوي د چا له کتابونو څخه چې ددې کتابچې په جمع، ترتیب او ترجمه کې استفاده شوې او الله ﷻ دې یې د هغه چا لپاره هم صدقه جاريه وگرځوي څوک چې ددې کتاب په ترتیب، خپرولو کې برخه اخلي، آمین یارب العالمین.

یادونه: پدې کتاب کې د احادیثو او فقهي مسایلو د توثیق لپاره د کتاب په نوم ذکر کولو سره بسنه شوې او د کتاب ټوک (جزء) او پاڼه نه ده ذکر شوې ځکه چې هر کتاب مختلف چاپونه لري او دهر چاپ پانې له بل چاپ سره توپیر لري. مطلوبې حوالې ته د رسیدلو په خاطر د «مکتبه الشاملة» ته رجوع وشي.

اللهم صل وسلم على سيدنا وحبينا محمد وآله وصحبه
أجمعين ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

لومړی باب

له فرض لمانحه نه وروسته اذکار

الله عزوجل فرمائي: ﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ الشُّجُودِ﴾ (ق: ۴۰)

ژباړه: «د شپې په يوه برخه کې، او له لمانحه وروسته هغه (الله ﷻ) په پاکی سره یاد کړه».

د پیغمبر ﷺ له سنتونوڅخه یو هم دا دی چې مسلمان د هر فرض لمانحه څخه وروسته دالاندې اذکار (دعاگانې) ووايي:

① **اللَّهُ أَكْبَرُ** (يو ځل).

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی دی. (البخاري)

② **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ** (درې ځلې).

(مسلم)

ژباړه: له الله ﷻ نه بښنه غواړم.

③ اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا

الْجَلَالِ وَالْأَكْرَامِ. (مسلم)

ژباړه: الهي! ته له ټولو عیبونو څخه پاک یې، او سلامتیا ستا له جانبه ده، بابرکته ذات یې، ای دلوی، او عزت ور کولو څښتنه.

④ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لَنَا
أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطَى لَنَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ
الْجَدُّ. (البخاري، مسلم)

ژباړه: الله ﷻ نه پرته (سوا) بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نه لري، هغه لره (د کائناتو) ټولو اکي او پوره غوره ستاینه ده، او هغه پر هر څه قادر دی. الهي! ته چې (چاته) څه ورکړې، د هغه

(خوک) بندوونکی نشته، او ته چې (له چانه) څه بند کړې، د هغه
 (خوک) ورکونکی نشته، او کټه نه کوي مالدار لره د هغه مال، ستا د
 عذاب (په لرې کولو کې).

⑤ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ
 الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
 بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ
 الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ
 الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ. (مسلم)

ژباړه: له الله ﷻ نه پرته (سوا) بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی،
 شریک نه لري، هغه لره (د کائناتو) ټولو کې او پوره غوره ستاینه ده، او
 هغه پر هر څه قادر دی، هیڅ طاقت او قدرت نشته (د گناه نه د ځان
 ساتلو او د نیکیو د کولو) مگر د الله ﷻ په مرسته سره، بې له الله ﷻ نه
 بل د عبادت وړ معبود نشته، او بې له هغه نه د بل چا عبادت نه کوو،
 نعمت او احسان د ده له جانبې دی، ټوله غوره ستاینه هغه لره ده، بې له

الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، پداسې حال کې چې عبادت او بندگي مو خاص هغه لره ده، که څه هم کفارو ته خوبه نه وي.

⑥ سُبْحَانَ اللَّهِ (۳۳ ځله)

ژباړه: پاک دی الله ﷻ

الْحَمْدُ لِلَّهِ (۳۳ ځله)

ژباړه: ټوله ستاینه الله ﷻ لره ده.

اللَّهُ أَكْبَرُ (۳۳ ځله)

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی ذات دی.

دا ټول ۹۹ ځله کيږي او سلم ځل پدې لاندې دعا سره پوره کړئ:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نه لري، هغه لره (د کائناتو) ټولو اکي او پوره غوره ستاینه ده، او همدی پر هر څه قادر دی.

فضیلت: له ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت دی: هر څوک چې د لمانخه وروسته (۳۳) خَلِي سُبْحَانَ اللَّهِ (۳۳) خَلِي الْحَمْدَ لِلَّهِ (۳۳) خَلِي اللَّهَ اكْبَرُ، ووايي گناهونه یې بخښل کيږي اگر که د سمندر د څک په اندازه (زیات) هم وي. (مسلم)

④ اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.

ژباړه: الهي! ما سره ستا په ذکر او شکر، او په ښه توگه ستا د عبادت کولو کې مرسته وکړه. (ابوداود)

⑧ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجَبِينِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ
إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَأَعُوذُ بِكَ
مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. (البخاري)

ژباړه: الهي! زه په تاسره له بې زړه توبه پناه غواړم، او په تاسره له دې
نه پناه غواړم چې تیر عمر ته ورسول شم، او په تاسره د دنیا له فتنې
څخه پناه غواړم، او په تاسره د قبر له عذاب څخه پناه غواړم.

⑨ رَبِّ قَتِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ. (مسلم)

ژباړه: ای زما پالونکیه! ما له خپل عذاب څخه په هغه ورځ وژغوره په
کومه ورځ چې ته خپل بندگان بیا راژوندي کوي.

⑩ آيت الكرسي: (له هر لمانخه نه وروسته يو ځل)

(عمل اليوم والليلة)

«اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ
 لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ
 عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا
 يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ
 الْعَظِيمُ»

ژباړه: «الله ﷻ (هغه برحق معبود دی چې) بې له هغه نه بل د عبادت وړ
 معبود نشته. هغه هميشه ژوندی دی، (د کائناتو) تدبيرونکی دی، نه پر
 هغه پر کالي راځي او نه خوب، څه چې په آسمانونو او ځمکه کې دي ټول
 هغه لره دي، نشته څوک چې دده په وړاندې بې دده له اجازې نه (د چا
 لپاره) شفاعت وکړي، پوهیږي په هغه څه چې له هغوی نه وړاندې دي،
 او په هغه څه چې له هغوی نه وروسته دي، او (هغوی) دده له علم نه په
 هېڅ شي احاطه نشي کولای، مگر کوم شی چې الله ﷻ وغواړي، کړسي

يې پر آسمانونو او ځمکې احاطه کړې ده، او د (آسمانونو او ځمکې) ساتل هغه نه ستړی کوي، او هغه لوړ او لوی دی.»

فضيلت: له ابو امامه الباهلي رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: «څوک چې دا (آيت کرسې) له هر لمانځه نه وروسته وويي جنت ته دده د داخليدو مانع فقط ژوند دی (که وفات شي نو جنت ته به داخل شي)» (النسائي)

① آخريني درې سورتونه تلاوت کول (له هر لمانځه نه وروسته)

وروسته يو ځل اودسهار او ماينام نه وروسته ۳ ځلې (ترمذي، ابوداود)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ﴿۱﴾ اللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿۲﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿۳﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ﴿۴﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (ترجمه) ۱. (په نوم) ۲. (په نوم) ۳. (په نوم) ۴. (په نوم)

ژباړه: «ووايه (ای محمده ﷺ!): دا چې الله ايکي يو دی، الله بې نيازه دی، نه يې خوک زيږولي، او نه له چانه زيږيدلی، او هيڅوک هغه لره سيال نشته».

❖ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ
❖ مِنْ هَرِّ مَا خَلَقَ ❖ وَمِنْ هَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ❖
❖ وَمِنْ هَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ❖ وَمِنْ هَرِّ حَاسِدٍ اِذَا
حَسَدَ﴾

ژباړه: «ووايه (ای محمده ﷺ!): پناه غواړم په پالونکي د سهار سره، د هغه څه له شر نه چې ده پيدا کړي دي، او د تيارې شپې له شر نه چې کله تکه توره شي، او د پوکي کونکيو (جادوگرو) بنڅو له شر نه چې پوکل کوي په غوټو کې او د حسد کونکي له شر نه چې کله حسد وکړي.

❖ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ
❖ مَلِكِ النَّاسِ ❖ اِلٰهِ النَّاسِ ❖ مِنْ هَرِّ الْوَسْوَاسِ

الْحَقَائِسِ ❖ الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ❖ مِنْ

الْحِنَّةِ وَالنَّائِسِ ﴿

ژباړه: «ووايه (ای محمد ﷺ!): پناه غواړم د خلکو په پالونکي سره، د خلکو په ټولو اک سره د خلکو په معبود سره، د وسوسه اچونکي، پتيدونکي (شیطان) له شر څخه، کوم چې د خلکو په سینو کې وسوسي اچوي، له پیریانو څخه وي، او که له انسانانو څخه».

۱۲) دعا کول: د ابو امامه ؓ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ څخه پوښتنه وشوه، کومه دعا ښه قبلیدونکې ده؟ ویې فرمایل: «د شپې په آخري برخه کې دعا کول، او له فرض لمانځه څخه وروسته».

(الترمذي)

شيخ الحديث و فقيه المحقق مولانا محمد انور شاه الكشميري الحنفي

رحمه الله فرمايى " واعلم أن السنة الأكثرية بعد الصلوات وكان في الأذكار والأدعية كلُّ أميرٍ نفسه، ولم تُثبِتْ شاكلة الجماعة فيها، كما هو المعروف الآن. (فيض الباري شرح البخاري باب مكث الإمام في مُصَلَاةٍ بَعْدَ

السلام)

ژباړه : پدې پوه شه چې له (فرض) لمنخونو څخه وروسته به (د نبي عليه السلام په زمانه کې) عموماً سنت طریقه دا وه چې او د اذکارو او دعاؤ په ویلو کې به هر کس د خپل ځان امیر وو او په جماعت سره د هغې کول له سنتو څخه ندي ثابت لکه څنگه چې اوس رائج دي .

د سهار او ماښام له لمانخه وروسته ځانگړي اذکار
یا دونه: د سهار او ماښام له لمانخه څخه وروسته د د تیرو اذکارو
سره لاندې اذکار هم ولوستل شي:

اللَّهُمَّ أَجِرْنِي مِنَ النَّارِ (اوه ځلې)

ژباړه: الهي! ما د دوزخ له اور څخه وساتې.
فضيلت: مسلم بن حارث التميمي ؓ څخه روايت دی چې رسول الله ﷺ
هغه ته و فرمايل: کله چې د ماښام له لمانخه څخه فارغ شوې، اوه ځله
دا دعا (اللهم أجرني...) ووايه، که دا دې وويله او پدې شپه کې وفات
شوې، د دوزخ له اور څخه به خلاصون ومومي، او همدا راز که دغه دعا د

سهار له لمانځه وروسته اوه ځله ووايي او په هماغه ورځ کې وفات شي نو د دوزخ له اور څخه به نجات حاصلوي. (ابوداود، احمد)

❦ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (لس خلې)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نه لري، هغه لره (د کایناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاینه ده، هغه ژوند وړ کوي، او مرګ راوړي، او هغه پر هر څه قادر دی.

فضیلت: له ابو ایوب رضی الله عنه څخه روایت دی: چې رسول الله ﷺ و فرمایل:

«شوک چې د سهار په وخت (له لمانځه وروسته) لس ځله دا ذکر (لا اله

الا الله وحده لا شریک له....) ووايي، د هغه په عوض ورته لس نیکی

ورکول کیږي، او لس گناهونه یې بخښل کیږي، او لس درجې یې

لوړیږي، او د څلورو غلامانو د آزادولو ثواب یې په نصیب کیږي، او دی

تر ماښام پورې د شړل شوي شیطان څخه ساتل کیږي، او همدا راز که

خوک د مابنام له لمانخه نه وروسته دا کلمات ووايي تر سهاره پورې

(احمد)

هدا فضيلت ورته حاصليري.»

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا

مُتَقَبَّلًا. (ابن ماجه، احمد)

ژباړه: الهي! زه له تانه د کتور علم، او پاک رزق، او قبول شوي عمل

سوال کوم. (د سهار لمانخه نه وروسته يوخل)

يادونه: که د هر لمانخه نه وروسته پورتنی اذکار ادا کړای شي

نو تقريباً له ۵۵ پنځه پنځوسو څخه زيات سنتونه کيږي او ددې سنتونو

ادا کول لاندې فايدي لري:

د انسان لپاره په شپه او ورځ کې ۵۰۰ پنځه سوه صدقې

ليکل کيږي.

رسول الله ﷺ فرمايي: «هره تسبیح صدقه ده، او هر تکبیر

صدقه ده، او هر تحمید صدقه ده، او هر تهلیل صدقه

ده» (مسلم)

په شپه او ورځ کې انسان ته په جنت کې ۵۰۰ پنځه سوه

ونې لېږول کېږي.

رسول الله ﷺ یوه ورځ ابو هریره ؓ ولیدو چې ونه

کښېښوي، نو نبي کریم ﷺ وفرمايل: «ای ابوهریره ؓ آیا

زه تاته داسې کښېښول ونه ښایم چې له دې نه بهتره دي»،

ابوهریره ؓ وفرمايل: ولې که یار رسول الله ﷺ، نبي کریم

ﷺ و فرمايل: ووايه سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا

إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، په دې هر ذکر تاته په جنت

کې یوه ونه کښېښول کېږي. (ابن ماجه)

دوهم باب

دسهار او ماښام اذکار

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ

وَقَبْلِ الْغُرُوبِ﴾ (ق: ۳۹)

ژباړه «او په پاکی سره یاد کړه په ثنا ویلو خپل رب لره، مخکې د لمر ختلو او مخکې له لمر پرېوتو څخه».

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً

وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ

الْغَافِلِينَ﴾ (الأعراف: ۲۰۵)

ژباړه: «خپل رب له ځان سره په عاجزۍ او په پټه، او پرته له دې چې
 آواز دې جگ شي، د سهار او ماښام پر وخت یاد کړه، او له غافلو
 (بندگانو) مه کيږه.»

له انس بن مالک رضي الله عنه څخه روایت دی، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمایلي دي: «د
 هغه ډلې سره زما کښیناستل چې د سهار له لمانځه څخه تر لمر ختلو
 پورې د الله تعالى ذکر کوي بهتر دی له دې چې د اسماعیل عليه السلام له اولادې
 څخه خلور غلامان آزاد کړم.» (أبو داود)

یادونه: د سهار اذکارو لپاره مستحب او افضل وخت د سهار له
 لمانځه وروسته تر لمر خته دی خو له هغې وروسته یې ویل هم جائز دي
 او د ماښام اذکارو لپاره د مازدیگر له لمانځه وروسته تر لمر لویدو
 پورې دی خو له هغې وروسته یې ویل هم جائز دي.

اذکار

﴿عُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾

﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ﴾

① آیت الکرسي. (لومړي باب کې سره له ژباړې ذکر شوې).

فضيلت: د رسول الله ﷺ څخه روايت دی: «څوک چې د سهار وخت کې

آیت کړسي ووايي. تر ماښام پورې به د جنیاتو (پیریانو) څخه محفوظ

پاتې شي. او څوک یې چې ماښام ووايي نو تر سبا پورې به د پیریانو

(حاکم)

څخه په امن وي.»

② آخريني درې سورتونه (درې ځلې) (لومړي باب کې سره

له ژباړې ذکر شوي).

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: «څوک چې دا سورتونه د سهار او ماښام

په وخت (درې. درې ځلې) ووايي نو دا ورته له هر څه نه کافي او بس

(ابو داود، ترمذي)

دي.»

يادونه: په لاندي اذکارو کې دسهار په وخت هغه الفاظ ويل کيږي چې لاندي خط ترې کش دی او د ماښام په وخت هغه چې د قوسونو په منځ کې دي.

③ أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ [أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمَلِكُ لِلَّهِ] وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ [خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا] وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ هَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَهَرِّ مَا بَعْدَهُ [شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا] رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكَبْرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ فِي النَّارِ، وَعَذَابِ فِي الْقَبْرِ. (يوخال). (مسلم)

ژباړه: صبا مو کړ او صبا کړ کائناتو [ماښام مو کړ، او ماښام
 کړ کائناتو] پداسې حال کې چې پادشاهي ټوله الله ﷻ لره ده نشته
 لائق د عبادت مگر همدې چې یو دی او هیڅ شریک نه لري. هغه لره
 پادشاهي ده. او هغه لره ستاینه ده. او هغه پر هر څه قادر دی. ای زما
 پروردگاره! پدې ورځ کې [پدې شپه کې] چې څه خیر دی، او له
 دې وروسته چې څه خیر دی. زه له تانه د هغه سوال کوم. او پدې ورځ
 کې [او پدې شپه کې] چې څه شر دی. او له هغه نه وروسته چې
 څه شر دی. له هغه څخه په تاسره پناه غواړم. ای زما پروردگاره! په تا
 سره له تنبلۍ. او د اوږده عمر د بدوالي نه پناه غواړم. ای زما
 پروردگاره! په تاسره د دوزخ او قبر له عذاب نه پناه غواړم.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الْعَظِيمَةِ
 وَالْجَنَّةِ الْعَالِيَةِ وَالْجَنَّةِ الْغَابِيَةِ
 وَالْجَنَّةِ الْوَعْدِيَّةِ وَالْجَنَّةِ الْوَعْدِيَّةِ
 وَالْجَنَّةِ الْوَعْدِيَّةِ وَالْجَنَّةِ الْوَعْدِيَّةِ
 (بسم الله الرحمن الرحيم)

④ اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا [أَمْسَيْنَا وَبِكَ
أَصْبَحْنَا]، وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ
[وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ] (يوخل). (ابوداود، ترمذي)

ژباړه: الهي! (ستا په حکم سره) مونږ سهار [ماښام] کېږو. او (ستا په
حکم سره) مونږ [ماښام] سهار کېږو. او (ستا په حکم سره) ژوند کوو،
او (ستا په حکم سره) مرو. او تالره بیا درتګ (ژوندي کیدل) دي.

⑤ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ،
وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي،
فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. (يوخل).

ژباړه: الهي! ته زما پروردگار یې، بې له تانه بل د عبادت وړ معبود نشته. تازه پیدا کړی يم، او زه دې بنده يم. او زه د خپل توان سره ستا پر عهد او وعده ولاړ يم. زه پناه غواړم په تاسره د خپلو کړو له شر نه. زه ستا په هغه نعمت اقرار کوم چې ما ته دراکړی. او په خپله گناه اقرار کوم. نو ما ته ببښه وکړې. چې بې له تانه څوک گناه نشي بڅښلای.

فضيلت: د شداد بن اوس رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: «سيد الاستغفار دا دعاه (اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي...) څوک چې دا دعا د ورځې په يقين سره ووايي. او په همدې ورځ کې وفات شي د جنتيانو څخه دی. همدا راز څوک چې دا په شپه کې په يقين سره ووايي. او د سهار څخه مخکې وفات شي جنت ته به ځي». (بخاري)

⑥ اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ [أَمْسَيْتُ] أَشْهَدُكَ، وَأُشْهِدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتَكَ، وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنْتَ اللَّهُ

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ

وَرَسُولُكَ. (خلور خلی) (پونوارہ) یا سب سے بڑا خدا ہے اور وہ

ژباړه: الهي! ما سهار کړو زمانېم کړو ايداسي حال کې چې زه تا

پدې شاهد گنم. او شاهد گنم پدې ستا دعرش پورته کونکي. او ستا

فرېستي، او ستا ټول مخلوقات. چې بېشکه ته الله ﷻ يې. بي له تانه بل د

عبادت وړ معبود نشته. يو يې. شريک نه لري. او په رښتيا سره

محمد ﷺ ستا بنده او ستا پيغمبر دی.

فضيلت: له اتسې څخه روايت دی چې رسول الله ﷺ وفرمايل: «خوگ

چې دا ذکر (الله بزرگ شريف) خلور خلی په سهار او ماہنام کې

ووایي. الله پاک يې له دوزخ څخه ساتي».

⑥ اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ [أَمْسَى] مِنْ يَوْمٍ مِنْ يَوْمِي أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ

خَلْقِكَ قَرِنْتُكَ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ

الشُّكْرُ. (يوخل)

ژباړه: الهي! کوم نعمت چې ماته، او ستا بل کوم مخلوق ته دسهار [د ماښام] په وخت رسيدلی، نو هغه يواځې ستا له طرفه دی. تالره شريک نشته. نو تالره ستاينه او شکر دی.

فضيلت: عبد الله بن غنام البياض رضي الله عنه روايت کوي چې رسول الله ﷺ وفرمايل: «خوک چې دا ذکر (اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ...) سبا ووايي نو د هغې ورځې شکر يې پر ځای کړ، او خوک يې چې ماښام ووايي. د هغې شپې شکر يې اداء کړ.» (ابو داود، ابن حبان)

① اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. (درې ځلې) (ابوداود)

ژباړه: الهي! ماته په بدن کې روغتيا راکړې. الهي! ماته په غوږونو کې روغتيا راکړې. الهي! ماته په سترگو کې روغتيا راکړې. بې له تانه

بل د عبادت وړ معبود نشته. الهي! زه پناه غواړم په تا سره له کفر او فقر نه. الهي! زه پناه غواړم په تا سره د قبر له عذاب نه. بې له تانه بل د عبادت وړ معبود نشته.

⑨ ﴿حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ

الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ (التوبة: ۱۲۹) (اووه خلی)

ژباړه: بس دی ما ته هغه الله ﷻ چې بې له هغه بل د عبادت وړ معبود نشته. پر هغه مې توکل کړی. او همدی د لوی عرش خښتن دی.

فضیلت: هر څوک چې دا کلمات (حَسْبِيَ اللَّهُ...) اوه خلی ووايي. الله

پاک ورته د دنیا او آخرت له پریشانیو نجات ورکوي. (ابوداود)

⑩ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا

وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي

وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ

رُوعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ

يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ
أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي. (ابو داود، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه له تانه په دنيا او آخرت کې د معافۍ او سلامتۍ سوال
کوم. الهي! زه له تانه په خپل دين او دنيا کې او په خپل اهل او مال کې د
معافۍ او سلامتۍ سوال کوم. الهي! زما عیبونه پټ کړې. او ويره رانه
لرې کړې. الهي! ما د مخې نه. او د شانې. او د بڼې خوانه. او د چپې خوا
نه. او د پورته خوانه محفوظ کړې. او زه ستا په لويې سره له دې نه پناه
غواړم چې دلاندې خوانه ناخپه هلاک شم.

⑪ اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَرِّ نَفْسِي وَمِنْ هَرِّ الشَّيْطَانِ وَهَرِّكَ
وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أَجْرَكَ إِلَى مُسْلِمٍ.

(ترمذي، ابوداود)

ژباړه: الهي! ای په پتو او ښکاره عالمه! ای د آسمانونو او ځمکې پیدا کونکيه! ای د هر شي پالونکيه او واکمنه! زه شاهدي ورکوم چې بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، زه په تاسره د خپل نفس له شر نه، او د شيطان له شر نه او شرک نه پناه غواړم. او له دې نه پناه غواړم چې زه بدي وکړم، او يا (بل) مسلمان ته بدي ورسوم.

⑫ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ

وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّبِيحُ الْعَلِيمُ. (درې ځلې)

ژباړه: د هغه الله ﷻ په نوم، چې له نامه سره يې هيڅ شی په ځمکه او آسمان کې ضرر نه رسوي، او هغه ښه اوریدونکی، ښه پوه دی.

فضيلت: له عثمان بن عفان رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله ﷺ

فرمايلي: «هر بنده چې دا دعا (بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ...) د سبا او

ماښام پر وخت درې ځلې ووايي، هيڅ شی ورته ضرر نه شي رسولی.»

(ترمذي، ابو داود)

⑬ رَضِيْتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا

(وَرَسُولًا) (درې ځلې).

ژباړه: زه د الله ﷻ په څښتن توپ (کار سازی) او د اسلام په دین، او د محمد ﷺ په نبوت (اوپېغمبری) راضي شوم.

فضیلت: څوک چې دا ذکر د سهار، او ماښام په وخت درې ځلې ووايي نو په الله حق دی چې هغه به د قیامت په ورځ خوشحالي.

(ابوداود، ترمذی)

⑭ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ، أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ

كُلَّهُ، وَلَا تَكِلْنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ. (حاکم)

ژباړه: ای د کامل ژوند څښتنه! ای د کایناتو تدبیرونکیه! ستا رحمت

سره فریاد کوم او مدد غواړم. زما ټول کارونه برار کړې او زما نفس (او

خواهشاتو) ته مې دسترګې درې په اندازه هم مه سپارې.

فضيلت: رسول الله ﷺ خپلې لور فاطمې عليها السلام ته فرمايلي وو چې دا دعا له ماڅخه زده کړه سهار او ماښام يې وايه.

⑮ أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ [أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى

الْمَلِكُ لِلَّهِ] رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا

الْيَوْمِ فَتَحَهُ، وَنَصْرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاةً، [هَذِهِ

اللَّيْلَةَ فَتَحَهَا، وَنَصْرَهَا، وَنُورَهَا، وَبَرَكَتَهَا،

وَهُدَاةَا]، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ [مَا

فِيهَا وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا] (ابوداود)

ژباړه: مونږ سهار کړو [مونږ ماښام کړو] او کائناتو هم الله لره سهار

کړو [ماښام کړو]. چې پروردگار د مخلوقاتو دی. الهي! زه در نه د دې

ورځې [د دې شپې] د خیر، کامیابی، نصرت، رڼایی، برکت او

هدایت سوال کوم. او په تاسره د هغې له شر نه، او د هغې نه وروسته شر

نه پناه غواړم.

① أَصْبَحْنَا [أُمْسَيْنَا] عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَعَلَى كَلِمَةِ

الْإِخْلَاصِ، وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا

إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (يوخل).

(احمد)

ژباړه: مونږ سهار کړو | مونږ ماښام کړو | په فطرت د اسلام. او په

کلمه د اخلاص. او په دين د محمد ﷺ او په طريقه زمونږ د پلار

ابراهيم عليه السلام چې حق ته ماښل وو. او له مشرکانو څخه نه وو.

② سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ (سل خلې).

ژباړه: پاک دی الله ﷻ، او هغه لره غوره ستاینه ده.

فضيلت: څوک چې د سهار او ماښام په وخت (دا ذکر) سل خلې ووايي.

هیڅوک به د قیامت په ورځ لده غوره عمل ونه لري، مگر هغه څوک چې

د ده په اندازه او یا له هغه نه زیات یې دا ذکر ویلی وي. او د هغه ټول

گناهونه به وېشل شي اگر که د سمندر د څک په اندازه (زیات) هم وي.

(موطا، مسلم)

⑱ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (دسهار په وخت سل خلې).
ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته. یو دی، شریک نه لري. ده لره پادشاهي ده. او ده لره پوره ستاینه ده. او هغه پر هر څه قادر دی.

فضیلت: څوک چې دا ذکر په ورځ کې سل ځلې ووايي، نو د لسو مریانو د آزادولو په اندازه (اجر) به ورکړل شي. او هغه لره به سل نیکی ولیکل شي. او سل گناهونه به ورته وبښل شي. او په هماغه ورځ به تر ماښام پورې له شیطان نه په امان وي. او هېڅوک به لده نه غوره عمل ونه لري. مگر هغه څوک چې د ده په شان یې عمل کړی وي. (بخاري، مسلم)

⑲ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِنَةَ

عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ (درې ځلې دسهار په وخت). (مسلم)

ژباړه: پاک دی الله ﷻ، او هغه لره غوره ستاینه ده. د ده د مخلوقاتو د شمیر په اندازه، او د ده د رضا (په اندازه)، او د ده د عرش د وزن په (اندازه). او د ده د کلماتو د سیاهی (په اندازه).

④۰ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا

مُتَقَبَّلًا. (د سهار په وخت یوخل) (ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه له تانه د گټور علم، او پاک رزق، او قبول شوي عمل

سوال کوم.

④۱ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ. (په ورځ کې سل ځلې)

(بخاري، مسلم)

ژباړه: له الله ﷻ نه بښنه غواړم، او هغه ته توبه وباسم.

④۲ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ.

(دماښام په وخت درې ځلې)

ژباړه: د الله ﷻ په بشپړ کلام سره د هغه د مخلوقاتو له شر نه پناه

غواړم.

فضيلت: څوک چې دا ذکر د ماښام په وخت درې ځلې ووايي. په هغه شپه کې به (د زهرناک خزنده) زهر ورته څه ضرر ونه رسوي.

4

(ترمذي، ابن ماجه، احمد)

۲۳) په رسول الله ﷺ باندې درود.

يادونه: د درود مختلف الفاظ له رسول الله ﷺ څخه ثابت شوي دي. خو

تر ټولو غوره ابراهيمي درود دی.

ابراهيمی درود: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ. اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ.
(لس ځلې). (مجمع الزوائد)

ژباړه: الهي! پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عيال درود وليږه. لکه څنگه چې دې پر ابراهيم ﷺ او د ابراهيم ﷺ پر اهل و عيال درود

لیرلی دی. په رشتیا سره ته ستایلی شوی یې. دلویی خاوند یې. الهی! برکت نازل کړه پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عیال باندې. لکه څنګه چې دې برکت نازل کړی دی پر ابراهیم علیه السلام، او د ابراهیم علیه السلام پر اهل و عیال باندې. په رشتیا سره ته ستایل شوی، دلویی خاوند یې.

فضیلت: ابودرداء رضی الله عنه وایي: چې رسول الله ﷺ وفرمایل: هغه څوک چې د سهار او ما بنام پر وخت لس ځله پر ما درود واستوي. د قیامت په ورځ یې زما شفاعت په نصیب کيږي. (الطبرانی)

❁ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. (لس خلی)

ژباړه: الهی! پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عیال درود ولیږه. (نسائي)

❁ اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ. (لس خلی)

ژباړه: الهی! زموږ پر پیغمبر محمد ﷺ درود او سلام ولیږه.

(مجمع الزوائد)

۲۳) د شرڪ نه د ڄاڻ ساتلو دعا.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ،

وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ. (احمد)

ژباړه: الهي! زه پناه غواړم په تاسره له دې چې شريک ونيسم له تاسره پداسې حال کې چې زه پوهيږم، او بښنه غواړم په کومو چې نه پوهيږم.

۲۵) اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ

مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ

وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلْبَةِ الدِّينِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ. (يوخل)

ژباړه: الهي! زه پناه غواړم په تاسره له غم او پريشانۍ نه، او پناه غواړم په تاسره له کمزورتيا (سستی) او لټۍ نه، او پناه غواړم په تاسره له بخيلۍ او بې زړه توب نه، او پناه غواړم په تاسره له قرض زياتيدو او د سرو له غلبې موندلو نه.

فضيلت: ابو سعيد خدری ؓ فرمايي: چې يوه ورځ رسول الله ﷺ مسجد ته ننوت، د انصار وڅخه يې يو سړی وليد چې ابو امامه نومیده، ورته يې وويل: «ای ابو امامه! دلمانځه له وخت نه پرته دې ولې په جومات کې وينم؟» ابو امامه ؓ وويل: یا رسول الله ﷺ! خفگان، غمونو، او قرض مجبور کې یم. رسول الله ﷺ وفرمايل: «آيا داسې کلمات درته ونه ښایم چې کله هغه ووايې. الله پاک به دې خفگان لرې کړي، او قرضونه به دې خلاص کړي؟» ابو امامه ؓ وويل: ولې نه، یا رسول الله ﷺ! رسول الله ﷺ وفرمايل: «د سبا او ماښام پر وخت (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ...) ووايه». ابو امامه ؓ وايي: همداسې مې وکړل. الله ﷻ مې خفگان او غم لرې کړ او قرض مې هم خلاص شو. (ابوداود)

②۶ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

(ترمذي) (سل خلی).

ژباړه: پاک دی الله ﷻ، پوره ستاینه الله ﷻ لره ده. نشته لایق د عبادت مگر یواځې یو الله ﷻ دی. او الله ﷻ ډیر لوی (ذات) دی.

فضيلت: عمرو بن شعيب له خپل پلار څخه. او هغه بيا د خپل پلار څخه روايت کوي چې رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «څوک چې د سهار او ماښام پر وخت سل ځلې د الله تسبيح (سُبْحَانَ اللَّهِ) ووايي، داسې ده لکه چې سل ځلې يې حج کړی وي. او څوک چې سبا او ماښام سل ځلې (الْحَمْدُ لِلَّهِ) ووايي، داسې ده لکه چې سل آسونه يې د الله ﷻ په لاره کې تيار کړي وي. او يا يې داسې وفرمايل: سل ځلې د الله ﷻ په لاره کې وجنګيرې. او څوک چې په سبا او ماښام کې سل ځلې تهليل (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) ووايي، داسې ده لکه چې سل غلامان يې د اسماعيل عليه السلام له اولادې څخه آزاد کړي وي. او څوک چې په سبا او ماښام کې سل ځله تکبير (اللَّهُ أَكْبَرُ) ووايي. پدې ورځ به د عمل له لحاظه له ده څخه څوک زيات نه وي. مګر هغه څوک چې د ده په شان او يا يې له ده څخه زيات (دا ذکر) ويلى وي.»

(الترمذي)

درېم باب

د ورخني ژوند مهم اذکار او سنتونه

ام المؤمنین عایشه رضي الله عنها فرمايي: رسول الله ﷺ په خپل ټولو وختونو کې د الله ﷻ ذکر کاوه. (مسلم)

د خوب نه وړاندې سنتونه

۱- په وخت ویده کیدل

څوک چې غواړي خپل ژوند د رسول الله ﷺ په سنتو برابر کړي، کوبښن دې وکړي چې ناوخته ویده نشي، ترڅو د تهجد له ثواب، او د سهار له

برکاتو بهې برخې نشي. ځکه چې رسول الله ﷺ فرمايي: «اللَّهُمَّ بَارِكْ

لأمتي في بُكُورِهَا» (أبو داود)

ژباړه: ای الله ﷻ! زما دامت په سبايي (سهار دوخته) کې برکت کيږده.

۲- د اودس په حالت کې ویده کیدل

له ابن عمر څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمایي: څوک چې د اوداسه په حالت کې ویده شي نو یوه ملائکه هم ورسره شپه تیره وي او هر کله چې را پاڅیږي نو هغه ملائکه دعا کوي چې ای الله د خپل دې بنده مغفرت دوکوه ځکه چې دی په اوداسه ویده شوی وو.

(مجمع الزوائد)

۳- د ویده کیدلو نه وړاندې خپله بستره څنډل

رسول الله ﷺ فرمایي: «ستاسې نه چې څوک خپلې بستري ته لار شي نو هغه دې درې ځله وڅنډي ځکه هغه نه پوهیږي چې د ده له تېر نه وروسته هغې ته څه راغلي». (متفق علیه)

۴- په بني اړخ ویده کیدل

رسول الله ﷺ فرمایي: «کله چې د خوب اراده وکړې نو اودس وکړه او بیا په بني اړخ ویده شه» (بخاري، مسلم)

۵- بنی لاس تر بني مخ (رخسار) لاندې کول

حدیث شریف دی چې: کله به رسول الله ﷺ ویده کیدو نو بنی لاس به یې

(ابو داود)

تر بني رخسار لاندې کولو.

۶- د ویده کیدونه وړاندې لاندې اذکار ویل

❁ آیت الکرسي (په لومړي باب کې ذکر شوې).

فضیلت: رسول الله ﷺ فرمایي: «خوک چې بستري ته (د خوب لپاره)

ورشي او دا (آیت الکرسي) ووايي. د الله ﷻ له طرفه ساتندوی (محافظ)

ورته مقرر شي. او تر سهاره شیطان ورته نږدې کیدای نشي.» (البخاري)

❁ د سورة البقرة دوه آخري آیتونه:

﴿عَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ

عَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ

مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ

الْمَصِيرُ ❁ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا
 كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ
 نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
 عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ
 وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى

الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿البقرة: ۲۸۵-۲۸۶﴾

ژباړه: «پيغمبر ﷺ په هغه څه چې ده ته له خپل پروردگار څخه را نازل
 شوي دي يقين او باور لري، او مؤمنان هم (په هغه يقين لري). او ټولو
 ايمان راوړ په الله ﷻ، او د هغه په ملايکو، او د هغه په کتابونو، او د هغه
 په پيغمبرانو. (پداسې حال کې چې ټول وايي) د الله ﷻ د پيغمبرانو د
 هيڅ يو په مينځ کې فرق نه کوو، او (همدارنگه پيغمبر او مؤمنان) وايي:
 مونږ (د الله ﷻ حکم) واوریده، او (د هغه) اطاعت مو وکړ، ای
 پروردگاره! ستانه بښنه غواړو، او تا ته (د ټولو مخلوقاتو) بيا درتگ

دی. الله ﷻ هیڅوک د قدرت او طاقت نه زیات نه مکلف کوي. کوم
 (نیک) کار چې یې کړی د هغه (ثواب) همده لره ده. او کوم (بد) کار
 چې یې کړی د هغه (عذاب) پر همده باندې دی. ای زمونږ پروردگاره!
 مونږه (په گناه) مه نیسه کله چې (ستا حکم) هیر کړو. او یا په خطا
 سره (گناه وکړو). ای پروردگاره! او مه ایږده پر مونږ باندې دروند بار.
 لکه څنگه چې دې زمونږ نه مخکې کسانو باندې ایښې وو. ای
 پروردگاره! او مه ایږده پر مونږ باندې هغه بار چې مونږ یې هیڅ طاقت
 نه لرو. او زمونږ د (گناهونو) نه تیر شه. او مونږ ته بښنه وکړه. او پر
 مونږ رحم وکړه. ته زمونږ مددگار یې. نو ته مونږ پر کافر قوم بریالي
 کړې.»

فضیلت: له عبد الله بن مسعود رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ
 فرمایلي: «هرچا چې د شپې د سورة بقرې دوه وروستي آیتونه ولوستل
 نو (اجر، ثواب له لحاظه او آفتونو څخه د خلاصون لپاره) ورته کافي

ده» (البخاري)

❁ سورة الملك ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ...﴾

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: «خوک چې هره شپه (تبارک الذي...)

يعني د الملك سورت تلاوت کړي، الله ﷻ ورته د قبر د عذاب خخه

نجات ورکوي». (نسائي باب عمل اليوم والليلة)

صحابه کرام فرمايي: مونږ به د رسول الله ﷺ په وخت کې سورت الملك

ته د قبر له عذاب خخه منع کوونکي (المانعة) سورت ويلو. (ترمذي)

❁ درې آخري سورتونه تلاوت کول (په لومړي باب کې

ذکر شوي)

خپل لاسونه د را ټول کړي او پورتنی سورتونه د ولولي، او هغه د په

لاسونو کې چف کړي، او تر کومه چې کولای شي په خپل بدن د لاسونه

کش کړي (پدې ترتيب چې له سر او مخ خخه شروع وشي) دا د درې

ځلې تکرار کړي، رسول الله ﷺ به هره شپه دا عمل کولو. (البخاري)

❁ سُبْحَانَ اللَّهِ (۳۳ خلی)، الْحَمْدُ لِلَّهِ (۳۳ خلی)، اللَّهُ أَكْبَرُ

(۳۳ خلی).

فضيلت: خوگ چي دا اذکار دخوب په وخت کې ووايي نو دا هغه لره د

يو خدمتگار شخه هم غوره دي. (البخاري)

❁ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا. (البخاري)

ژباړه: الهي! ستا په نوم سره مرم او ژوندي کيرم.

❁ اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعُكُ عِبَادَكَ. (درې)

(خلې) (ابوداود)

ژباړه: الهي! ستاله عذاب نه مې په هغه ورځ وساتي، په کومه چې خپل

بندگان بيار اژوندي کوي.

بِسْمِ رَبِّي وَضَعْتُ جَنبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكَتَ
 نَفْسِي فَأَرْحَمَهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ
 عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! ستا په نوم سره مې خپله ډډه ولکوله. او ستا (په نوم سره
 يې) بیرته را پورته کوم. که دې زما روح قبض کړ نورحم پرې وکړه. او
 که دې بیرته را ولیږه نو ساتنه يې وکړه. په هغه څه سره چې دخپلو
 نیکو بندگانو (ساتنه کوې).

فایده: په حدیث شریف کې راغلي دي چې کله بستري ته راشې. نو
 بستره وڅنډه. ځکه ته نه پوهیږې چې ستا په بستره کې څه پراته دي
 بیا په ښي طرف ځمله او پورته دعا ووايه.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَآوَانَا فَكَمْ
 مَعْنَى لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِي. (مسلم)

ژباړه: ټوله ستاينه هغه الله ﷻ لره ده چې مونږ ته يې خوراک او خېناک راکړی، او له شر نه يې ساتلي يو، او مونږ ته يې د اوسيدو ځای راکړی. خومره ډير خلک داسې شته چې دوی لره دشر نه ساتونکی، او د اوسيدو ځای ورکونکی نشته.

اللَّهُمَّ أَسَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ
 وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً
 وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ
 بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ.

ژباړه: الهي! ما خپل ځان تا ته تسليم کړ. او خپل کار مې تا ته و سپاره، او خپل مخ مې تا ته وگرځاوه، او خپله شا مې تا ته تکیه کړه. پداسې حال کې چې ستاله عذاب نه ډار لرم، او ستا رحمت ته امید لرم. بېله تانه بل هیڅ د نجات او پناه ځای نشته. ایمان مې راوړ ستا پر هغه کتاب چې تا نازل کړی، او ستا پر هغه پیغمبر ﷺ چې تا (مونږ ته) استولی دی.

فضيلت: براء بن عازب رضي الله عنه فرمايي: چې رسول الله صلى الله عليه وسلم راته وويل: «كله چې دې وغوښتل د خوب بستري ته لاړ شي د لمانځه د اودس په شان اودس وکړه. او بيا په بني خواخمله او دا دعا ووايه: (اللَّهُمَّ اسَلِّمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ)». بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: «که له دې وروسته مړ شوې. مسلمان مړ شوی يې». (البخاري)

۷- په خوب کې له يوې ډډې نه بلې ډډې ته د اوښتلو دعا

﴿ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴾ (حاکم)

ژباړه: بې له يو او غالب الله صلى الله عليه وسلم نه بل د عبادت وړ معبود نشته. د آسمانونو او ځمکې او دهنو په مينځ کې د مخلوقاتو پروردگار دی، د زور او غلبې څښتن دی. بسونکی دی.

۸- په خوب کې د نا آرامۍ او ویریدلو دعا

﴿ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَهَرَجِ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ ﴾

(ابو داود)

ژباړه: زه پناه غواړم د الله ﷻ په بشپړ کلام سره. دهغه له غضب او عذاب نه، او د شیطانونو له وسوسونه، او له دې نه چې (شیطانان) ما ته راشي.

۹- هغه څه چې د بد خوب لیدونه وروسته کول پکار دي:

◀ درې ځلې چې خواته لاړې توکل.

◀ درې ځلې له شیطان نه. او دهغه څه له شر نه چې په خوب

کې یې لیدلي دي په الله سره پناه غوښتل.

◀ خپل خوب چاته نه ویل.

◀ پر بل اړخ اوښتل.

◀ که وغواړي لمونځ دوکړي. (مسلم)

د قيام الليل (تهجد) سنتونه

5

۱- د شپې لمانځه غوره عدد يولس يا ديارلس رکعته (د

وترو سره) دی.

په حديث شريف کښې راځي چې: رسول الله ﷺ به د شپې يولس رکعته

لمونځ کولو. او په بل روايت کښې راځي چې: رسول الله ﷺ به د شپې

ديارلس رکعته لمونځ کولو. (البخاري)

۲- د تهجد و لپاره تر وينيدو وروسته مسواک استعمالول

۳- د لمونځ پيل له دوه خفيفو رکعتونو نه کول

تر څو انسان له دې وروسته اوږد لمونځ ته تيار شي، رسول الله ﷺ

فرمايي: «ستاسې نه چې څوک د شپې لمانځه ته دريږي نو پيل دې له

دوه خفيفو رکعتونو نه وکړي». (مسلم)

٤- د تهجد افتتاح له لاندې مسنونې دعا کول

اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ
 تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي لِمَا
 اخْتَلَفَ فِيهِ مِنْ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (مسلم)

ژباړه: ای الله ﷻ! د جبرائیل او میکائیل او د اسرافیل پروردگاره! د
 ځمکې او آسمانونو پیدا کوونکيه! له بنکاره او پتو څخه خبره! ته د
 خپلو بندگانو ترمنځ په هغه څه کېښې فیصله کوونکي یې چې په څه کېښې
 هغوی اختلاف کولو، ما ته ددې اختلاف نه په خپل امر سره د هغه څه په
 طرف هدایت وکړه چې حق وي، ته چې چاته وغواړې نېغې لارې ته یې
 هدایت کوي.

٥- د شپې لمونځ (تهجد) اوږد کول

د رسول کریم ﷺ نه پوښتنه وشوه چې کوم لمونځ غوره دی؟ نو هغه ﷺ و

فرمایل: «په کوم کې چې قیام اوږد کړای شي» (مسلم)

د تهجد لمانځه ته د پاڅېدو لپاره مرستندویه اسباب:

◀ د شپې پروخت ویده کیدل.

◀ د غرمې په وخت ویده کیدل (قیلوله کول).

◀ له گناهونو نه ځان ساتل.

◀ د نفساني خواهشاتو مقابله کول.

د خوب څخه له وپښیدو وروسته سنتونه

۱- د خوب آثار له خپلو سترگو او مخ څخه د لاسونو په واسطه لرې کول
 امام نووي او امام ابن حجر رحمهما الله فرمايي: چې دا کار مستحب دی ځکه چې په حدیث شریف کښې راځي چې: رسول الله ﷺ له خوب څخه را وپښ شو، او کښیناستو وروسته یې له خپل مخ څخه خوب د لاسونو په ذریعه مسحه کولو. (مسلم)

۲- له را وپښیدو وروسته لاندې اذکار ویل

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ

النُّشُورُ. (البخاري)

ژباړه: ټوله ستاینه الله ﷻ لره ده، هغه چې مونږ یې پس له مرګه ژوندي کړي یو، او همدغه ته بیا ژوندي کیدل او ورتګ دی.

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَاقَانِي فِي جَسَدِي، وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي،

وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ. (ترمذي)

ژباړه: پوره ثنا او ستاينه هغه الله لره ده چې ماته يې په بدن کې روغتيا راکړې، او ماته يې زما روح بيا راکړ، او ماته يې د خپل ذکر اجازه (فرصت) راکړه.

٣- درې ځله لاسونه وينځل

رسول الله ﷺ فرمايي: «له تاسې چې هر څوک له خوب څخه وينځ شي نو خپل لاس دې تر هغې د اوبو په لوبښي کښې نه غوټه کوي تر څو چې هغه درې ځله ووينځي.» (متفق عليه)

٤- په پزه اوبه تيرول

رسول الله ﷺ فرمايي: «کله چې يو له تاسې څخه له خوبه وينځ شي، نو په پزه د درې ځله اوبه تېرې کړي، ځکه چې شيطان د هغه په پزه کښې شپه تېروي.» (متفق عليه)

٥- مسواک استعمالول

په حدیث کبیرې راځي: رسول الله ﷺ به چې کله هم له خوبه وینښ شو نو خپله خوله به یې په مسواک سره وینځله. (متفق علیه)

مسواک

رسول الله ﷺ فرمایي: که زما په امت سخته نه تمامیدای نو د هر لمانځه پر مهال به مې د مسواک وهلو امر ورته کړی وای. (متفق علیه)

په شپه او ورځ کبیرې یو مسلمان خوڅو څله مسواک استعمالوي مثلاً: د خوب څخه د را وینښیدو پر مهال، پنځه ځله د فرض لمانځه لپاره، د چاشت لمانځه لپاره، د تهجد لمانځه لپاره، کور ته د ننوتلو پر مهال. عایشه رضي الله عنها فرمایي: نبي کریم ﷺ به چې کله کور ته ننوتلو نو مسواک به یې استعمالولو. (مسلم)

د قرآنکریم د تلاوت نه وړاندې، د خولې د بد مزگی په وخت. رسول الله ﷺ فرمایي: «مسواک د خولې . پاکۍ او د الله ﷻ د رضا سبب

دی». (احمد)

د مسواک په استعمال سره دوه فایده ترلاسه کیږي:

◀ د الله ﷻ رضا.

◀ د خولې نظافت او پاکوالی.

یادونه: مسواک لاندې مفید مواد لري:

◀ د جراثیمو ضد مواد.

◀ د پاکوالي مواد.

◀ د غاښونو د پاکولو او سپینوالي مواد.

◀ د خولې لپاره د خوش بویی او تازه والي مواد.

د پایزار اغوستلو سنت طریقہ

رسول الله ﷺ فرمائي: «کله چې له تاسو څخه څوک پایزار پر پنبو کوي نو له پنبې پنبې دې شروع کوي، او کله چې پایزار اوباسي نو له چې پنبې نه دې شروع کوي، يا خو د دواړه پر پنبو کوي، او يا دې دواړه لرې کوي (يعنې په يوه خپلې کبني دې نه گرځي)». (مسلم)

پورتنی سنت په شپه او ورځ کې ډير ځله تکرار يري:

◀ حمام ته دننوتلو او راوتلو پر مهال.

◀ جومات ته د تلو راتلو پر مهال.

◀ کور نه د وتلو او ننوتلو پر مهال.

لنډه دا چې په شپه او ورځ کبني انسان ډير ځله د پایزار پنبو کولو او ايستلو ته اړ کيږي که هر ځل دا کار په سنت طريقه وکړي او د سنت د اتباع نيت پکبني ولري نو خورا عظيم اجر او ثواب تر لاسه کيږي.

تشناب ته دنوتلو او بیر ته وتلو سنتونه

۱- دنوتلو په وخت کبني چپه پښه وړاندې کول

۲- دنوتلو پر مهال دا دعا ويل:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخُبَائِثِ. (متفق عليه)

ژباړه: الهي! زه په تاسره له چټلي او چټلو (ناولو) نه پناه غواړم.

الخبث والخبائث: د جني شيطانانو نارينه او ښځينه ته وايي د دې ذکر

په ويلو سره انسان د هغوی له شر څخه خوندي پاتې کيږي ځکه

تشانبونه د جني شيطانانو استوگنځايونه دي.

۳- د وتلو په وخت کبني ښي پښه وړاندې کول

۴- د وتلو پر مهال دا دعا ويل: «غُفِّرَ اِنَّكَ» زه ستانه بښنه

(ترمذي، ابوداود، ابن ماجه)

غواړم.

يادونه: په دې ډول انسان حمام ته په شپه او ورځ کبني ډېر ځله ځي

راځي او په وتو ننوتو کبني دوه سنتونه دنوتلو او دوه هم د وتلو پر مهال

پرځای کوي.

د اوداسه سنځونه

۱- اودس په کور کې کول

رسول الله ﷺ فرمايي: «کوم کس چې په خپل کور کې اودس وکړي، او بيا د فرض لمونځ لپاره د جومات پخوا روان شي، نو يو قدم سره د هغه يوه گناه معاف کيږي، او په بل ورته يوه درجه لوړيږي.» (مسلم)

۲- د اوداسه په پيل کې بسم الله ويل (ابو داود)

۳- په چپ لاس پزه پاکول

۴- په خوله او پزه اوبه تېرولو کې مبالغه کول

يعنې په ټوله خوله اوبه تېرول تردې چې حلق ته ورسېږي، او په ټوله پزه اوبه تېرول تردې چې د پزې تر آخره ورسېږي.

نبي کریم ﷺ فرمايي: «په پزه اوبه تېرولو کې مبالغه وکړئ، مگر دا چې تاسې روژه په خوله وي.» (ترمذي، نسائي، ابن ماجه)

يادونه: روژه لرونکی انسان به دخولي او پزې په وينځلو کې له مبالغې نه ډډه کوي.

۵- د خولې وينځلو پر مهال مسواک استعمالول
رسول الله ﷺ فرمايي: که زما په امت سخته نه تماميدی نومابه دوی ته
امر کړی وو چې دهر اوداسه پر مهال مسواک استعمال کړي. (احمد، النسائي)

۶- د گڼې بزيرې خلالول
يعني د مينځلو پر مهال په بزيره کښې د لاس گوتې تيروول، "رسول
الله ﷺ به د اوداسه پر مهال خپله بزيره خلالوله". (ترمذي)

۷- د سر مسحه په دې ډول کول چې له تندي نه يې شروع کړي
او تر خټ پورې لاس په سر کش کړي، او بيا له خټ نه تر تندي بيرته
په سر لاس کش کړي. (متفق عليه)
يادونه: که مسحه له پورته ډول نه پرته په بله طريقه وشي، فرض خوبه
اداشي، خو په سنت به عمل ونشي.

۵- د خولې وينځلو پر مهال مسواک استعمالول
رسول الله ﷺ فرمايي: که زما په امت سخته نه تماميدی نومابه دوی ته
امر کړی وو چې دهر اوداسه پر مهال مسواک استعمال کړي. (احمد، النسائي)

۶- د گڼې بريرې خلالول
يعنې د مينځلو پر مهال په بريره کښې د لاس گوتې تيرول، "رسول
الله ﷺ به د اوداسه پر مهال خپله بريره خلالوله". (ترمذي)

۷- د سر مسحه په دې ډول کول چې له تندي نه يې شروع کړي
او تر خټ پورې لاس په سر کش کړي، او بيا له خټ نه تر تندي بيرته
په سر لاس کش کړي. (متفق عليه)

يادونه: که مسحه له پورته ډول نه پرته په بله طريقه وشي، فرض خوبه
اداشي، خو په سنت به عمل ونشي.

۸- په اوداسه کې وینځل کیدونکو اعضاوو باندې د

وینځلو پر مهال او یا له هغه وروسته لاس راتیرول

۹- د اوداسه لپاره کمې اوبه استعمالول

"رسول الله ﷺ به په یوه مد اوبو اودس کولو." (متفق علیه)

یادونه: یو مد تقریباً نیم لیتر کیږي.

۱۰- په اوداسه کې اسباغ کول

یعني اودس په دې ډول کول چې هر اندام په پوره توګه وویځل شي.

۱۱- د اوداسه نه وروسته مسنون اذکار ویل

رسول الله ﷺ فرمایلي دي: «څوک چې له اوداسه وروسته لاندې دعا

ووایي، د جنت آته دروازي ورته خلاصیږي، له هرې یوې چې خوښه یې

وي داخل دې شي.» (ابو داود)

﴿أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ

أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.﴾ (ابو داود)

ژباړه: شاهدي ورکوم چې بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نه لري، او شاهدي ورکوم چې محمد ﷺ د الله ﷻ بنده او پیغمبر دی.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَمِحْمَدِكَ، أَهْدُنَا لِمَنْ لَمْ يَهْدِ اللَّهُ إِلَّا الضَّلَالَةَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. (نسائي عمل اليوم والليله)

ژباړه: الهي! تا په پاکی سره یادوم، او ستا ستاینه کوم، زه شاهدي ورکوم چې بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، له تانه بېسنه غواړم، او تاته توبه او باسم.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ. (ترمذي)

ژباړه: الهي! له توبه وېستونکو او پاکو بندگانو څخه مې وگرځوه.

۱۲- د اوداسه نه وروسته دوه رکعته نفل (تحية

الوضوء) لمونځ کول

رسول الله ﷺ فرمایلي: «چاچې زما د اوداسه په څېر اودس وکړو،
اوبيايې دوه رکعته لمونځ وکړو، او په هغې کې يې له ځان سره خبرې
وتکړې نو د هغه تېر گناهونه وېشل شول.» (متفق عليه)

فضيلت: اودس په دې ډول کول چې پورتنی سنتونه پکې تطبيق شي
انسان له گناهونو څخه پاکوي.

رسول الله ﷺ فرمایي: «څوک چې په بڼه توگه اودس وکړي نو د هغه له
بدن څخه گناهونه، ان تردې چې د هغه دنوکونو نه لاندې گناهونه هم
وځي.» (مسلم)

په بل روايت کې رسول الله ﷺ فرمایي: «ستاسې نه که يوکس په بڼه
توگه اودس وکړي، بيا دوه رکعته لمونځ په دې ډول ادا کړي، چې د

زړه حضور یې پکې برابر وي، هغه ته جنت واجب شو او مغفرت یې

و شو». (مسلم)

د لباس سنتونه

د لباس اغوستلو او ویستلو کار هم په شپه او ورځ کبې دېر ځله تکرار یږي، د جامو اغوستلو او ویستلو سنتونه په لاندې ډول دي:

۱- د جامو ویستلو او اغوستلو په وخت بسم الله ویل

۲- د اغوستلو په وخت لاندې دعا ویل

رسول الله ﷺ چې به کله جامې یا خادر او یا هم پگړۍ اغوسته نو دا دعا به یې ویله:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا هُوَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ.

(ابوداود، ترمذی)

ژباړه: الهي! زه د دې (جامې) خیر، او د څه لپاره چې جوړه شوې د هغې خیر غواړم، او زه پناه غواړم په تاسره د دې له شر نه، او د هغه څه له شر نه چې ورته جوړه شويده.

❖ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوْبَ) وَرَزَقْنِيهِ مِنْ

غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ.

ژباړه: پوره ثنا او ستاینه هغه الله ﷻ لره ده چې ما ته یې دا جامه را واغوستله، او بې له کوم طاقت او قوت (خرچ کولو) نه یې ما ته را کړه.

(ابو داود، ترمذی، ابن ماجه)

فضیلت: په حدیث کې راغلي دي چې کوم کس د جامو اغوستلونه

وروسته دا دعا ووايي، نو مخکني گناهونه به یې وېشل شي.

(ابو داود، المستدرک، مسند ابی یعلی)

۳- دنوو جامو اغوستلو دعا

❁ (بِسْمِ اللّٰهِ) اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، اَنْتَ كَسَوْتَلِيَّهِ،

اَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ

وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ. (ابوداود، والترمذي)

ژباړه: بسم الله يا الهي! تا لره پوره ستاينه ده، تا ما ته (دا جامه) را واغوستله. زه دهغې د خير، او دڅه لپاره چې جوړه شويده دهغه د خير سوال درنه كوم، او پناه غواړم په تا سره دهغې له شر نه او دهغه څه له شر نه د كوم لپاره چې هغه جوړه شويده.

۴- چاچي نوې جامې واغوستلې هغه ته دعا

❁ تُبَيِّ وَيُخْلِفُ اللّٰهُ تَعَالَى.

ژباړه: دا جامه (په ځان) زړه کړې، او الله دې دهغه په ځای نورې جامې

در کړي. (ابوداود)

❁ اَلْبَسْ جَدِيداً وَعِشْ حَمِيداً وَمُتْ شَهِيداً. (ابن ماجه)

ژباړه: نوې جامې واغونډې، او ستایلی و اوسیرې او د شهادت په مرګ
مړ شي.

۵- د جامو اغوستلو په وخت له بني اړخ او ویستلو په وخت
له چپ اړخ څخه شروع کول

عائشه رضي الله عنها فرمایي: رسول الله ﷺ به په هر څه کې شروع له
بني اړخ څخه خوښوله. (ابن حبان)

۶- د تکبر له جامې او د بښګرو نه دهغې له ښکته کولو
ډډه کول

ابو سعيد الخدري ؓ فرمایي: ماله رسول الله ﷺ څخه اوریدلي چې
فرمايل يې: «د مؤمن پاڅامه دهغه د پندیو تر نیمايي پورې وي، او د
پندیو او بښګرو ترمنځ هم ګناه نه لري، که له دې (بښګرو) لاندې شي
په جهنم کې به وي، که له دې (بښګرو) لاندې شي په جهنم کې به وي،
الله ﷻ د قیامت په ورځ هغه شخص ته نظر نه کوي چا چې خپله پاڅامه
د تکبر له امله (ښکته) څښولې وي.» (الموطأ)

ابوذر ؓ له نبي کریم ﷺ نه روایت کوي چې فرمايل يې: درې کسان
داسې دي چې نه به الله ﷻ په ورځ د قیامت له دوی سره خبرې وکړي او

نه به دوی (له گناه خغه) پاک کړي او د دوی لپاره به دردناک عذاب وي. یوهغه کس چې د کبر له امله یې جامې وڅښولې. (النسائي)

ابن عمر رضی الله عنهما فرمایي چې رسول الله ﷺ فرمایي: چا چې له پا جامې، قميص او پگړۍ خغه خه شی د کبر له امله وڅښول الله به ورته د قیامت په ورځ نظر نه کوي. (النسائي)

یادونه: په پورته احادیثو کې دوه مختلفې سزاگانې ذکر شوي، چا چې له کبر پرته جامې له ښکرو ښکته وڅښولې نو د هغه ښکري او قدمونه به د جهنم په اور کې وي، او چا چې دا کار د کبر له امله وکولو نو دهغه لپاره به په قیامت کې پورته درې سزاگانې وي، دوه مختلفې سزاگانې یوه عمل ته ذکر کول پدې دلالت کوي چې دا عمل دوه صورت ته لري، لهذا له ښکرو ښکته د جامو څښولو ممانعت په دواړو صورتونو کې ثابت دی البته د هر صورت سزا ځانگړې ده.

تذکره واکتلاف (۱) واکتلاف (۲) واکتلاف (۳) واکتلاف (۴) واکتلاف (۵) واکتلاف (۶)

(۱) واکتلاف (۲) واکتلاف (۳) واکتلاف (۴) واکتلاف (۵) واکتلاف (۶)

۷- د کفارو له جامو څخه ډډه کول

عبدالله بن عمرو بن العاص رضي الله عنه فرمايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم زه په عصفر سره رنگ شوو جامو کې وليدم نوراته يې وفرمايل: «دا د کفارو جامه ده دامه اغونده» (مسلم)

د آذان سنتونه

د آذان پنځه سنتونه دي چې امام ابن قيم رحمه الله په زادالمعاد کښې ذکر کړي او په لاندې ډول دي:

۱- د آذان ځواب ور کول

د آذان اوريدونکی به هماغه الفاظ تکراروي چې مؤذن يې وايي پرته له حي على الصلاة او حي على الفلاح د دې په ځواب کښې به لا حول ولا قوة الا بالله وايي.

ژباړه: نشته (د گناه څخه د لرې کيدو) توان او (نه د اطاعت او عبادت کولو) قوت، مگر د الله صلى الله عليه وسلم په توفيق سره. (متفق عليه)

فضيلت: هر څوک چې د آذان ځواب ورکړي د هغه لپاره جنت واجب کيږي. (مسلم)

۲- د آذان نه وروسته دا ذکر ويل:

﴿وَأَنَا أَهْدَىٰ بِلِلَّهِ رَبِّي﴾ وَأَنَا أَهْدَىٰ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، رَضِيْتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا. (مسلم)

ژباړه: اوزه هم شاهدي ورکوم چې بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ د الله پيغمبر دی، د الله ﷻ په څښتن والی، او د محمد په پيغمبري، او د اسلام په دين راضي يم.

فضيلت: په حديث کې راځي چا چې د آذان اوريدلو نه وروسته دا دعا وويله، نو الله ﷻ به يې گناهونه معاف کړي. (مسند احمد)

دغه دعا د هر کس لپاره چې د آذان اوريدلو نه وروسته دا دعا وويله، نو الله ﷻ به يې گناهونه معاف کړي.

۳- د آذان نه وروسته درود شریف ویل:

در رسول الله ﷺ ارشاد دی: کله چې تاسې د مؤذن آواز اوری، نو تاسې هم داسې وایئ لکه هغه یې چې وایي، او بیا پر ما درود ووايئ، او چا چې پر مایو ځل درود وویلو نو الله تعالی به پر هغه لس ځلې درود ووايي (مسلم). یادونه: تر ټولونه غوره درود، ابراهیمي درود دی کوم چې په لمانځه کې ویل کیږي، خو له دې نه علاوه په نورو ثابت شوو الفاظو کې که مختصر وي ویل یې جواز لري.

۴- له درود نه وروسته دا دعا ویل:

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ الثَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ

آتِ مُحَمَّدَانَ الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً

الَّذِي وَعَدْتَهُ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْوَعْدَ. (بخاري، بیهقي)

ژباړه: الهي! ای د دې مکملې بلنې، او د کیدونکي لمونځ پروردگار! ته محمد ﷺ ته په جنت کې خاصه درجه او خاص فضیلت ورکړې، او هغه

ستایل شوي مقام ته يې ورسوي کوم چې تا ورسره وعده کړيده، (بې له شکه چې ته دخپلې وعدي مخالفت نه کوي).

فضيلت: د دې دعا ويل دا فايده لري چې د دې ويونکي ته د رسول الله ﷺ شفاعت واجب کيږي. (بخاري، بيهقي)

۵- د آذان او ذکر شوو دعاگانو نه وروسته خپل ځان ته دعا

کول

په دې وخت کښې دعا قبليري، رسول الله ﷺ فرمايي: مؤذن چې څه وايي هغه ته هم ووايه! او بيا د الله ﷻ نه وغواړه نو هغه به يې

درکوي». (ابوداود، ابن حبان)

عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي
عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي
عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي

(موسلم، ابوداود، ابن حبان)

کور نه دو تلو او نو تلو سنتونه

۱- له کور نه دو تلو دعا

﴿ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ﴾

پال الله.

ژباړه: د الله ﷻ په نامه سره (له کوره وځم) په الله ﷻ باندې توکل او

تکیه کوم، او نشته هیڅ قوت او طاقت (گناه نه د ساتلو او د نیکیو د

کولو) مگر د اوچت او باعظمت الله په توفیق سره.

فضیلت: کله چې (انسان) دا ووايي، نو پدې وخت کې ورته (د ملائکو

لخوا) ویل کیږي: لارښوونه درته وشوه. بسنه (کفایت) درته وشوه او

(ابوداود، و الترمذي)

وساتل شوي، او شیطان به ترې لرې شي.

﴿ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ، أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أُزَلَ،

أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أُظْلِمَ، أَوْ أَجْهَلَ، أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ. ﴾

(ترمذي، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه په تاسره پناه غواړم له دې چې زه بې لارې شم، یا مې بل
څوک بې لارې کړي، یا وښویرم، یا وښویولی شم، یا ظلم وکړم، یا ظلم
راسره وشي، یا (چاته) ضرر او نقصان ورسوم، یا راته (له بل چانه)
ضرر ورسولی شي.

په دې ډول انسان په شپه او ورځ کښې ډېر ځله له کور څخه وځي، کله د
لمانځه لپاره جومات ته ځي، او کله هم د ورځني ضرور تونو لپاره بهر ته
وځي، که هر ځل د وتلو پر مهال دا سنت عملي کړي نو ډیر لوی اجر به
هره ورځ ترلاسه کړي.

یادونه: د وتلو پر مهال د پور تڼیو سنتونو په ادا کولو سره لاندې فوائد
ترلاسه کیږي:

◀ انسان ته د دنیا او آخرت په کارونو کې د الله ﷻ له خوا
کفایت ترلاسه کیږي.

◀ انسان د هر شر څخه ژغورل کیږي که د انسان له خوا وي
او که د جنیاتو (پیریانو).

انسان هدايت ترلاسه کوي، او د دنيا او آخرت په کارونو کې له گمراهۍ څخه ساتل کېږي.

۲- کور ته د ننوتلو پر مهال بسم الله ويل

امام نووي رحمه الله فرمايي: کور ته د ننوتلو پر مهال بسم الله ويل، د الله ﷻ ذکر کول، او د کور خلکو ته سلام ور کول مستحب دي.

۳- کور ته د ننوتلو دعا ويل

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْجِبِ وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ بِسْمِ

اللَّهِ وَبِحَنَّا وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا. (ابوداود)

ژباړه: الهي! زه له تانه کور ته د ننوتلو او وتلو د خیر او بهتری سوال

کوم، د الله ﷻ په نامه سره ننوتلم، او د الله ﷻ په نامه سره ووتلم او په

الله ﷻ باندې چې پروردگار مودی توکل کړی.

۴- مسواک استعمالول

نبي کریم ﷺ به چې کله کور ته ننوتلو نو مسواک به یې وهلو. (مسلم)

۵- د کور خلکو ته سلام ور کول

۶- کور ته دننوتلو په وخت ذکر کول

نبي کریم ﷺ فرمايي: «کله چې يو کس کور ته ننوځي، او د الله ﷻ ذکر وکړي، او بيا د ډوډۍ په وخت کې هم ذکر وکړي، نو شيطان خپلو ملګرو ته ووايي، چې په دې ځای کې ستاسې لپاره نه د شپې ځای شته او نه هم دخوراکي». (مسلم)

د مسجد اړوند ستونه

۱- مسجد ته پر وخت تلل

رسول الله ﷺ فرمایي: «که خلکو ته معلومه شي چې په آذان لو اول صف کښې خومره اجر او ثواب دی، لویا یې د قرعه اندازې پرته په بل ځا پیدانه کول، نو قرعه اندازې به وکړي. او که خلکو ته د معلومه شي چې د لمونځ لپاره پر وخت تللو کښې خومره ثواب دی نو دوی به له یو بل نه د مخکښې کیدو هڅه وکړي. او که دوی ته دا معلومه شي چې د بیگانه او سهار لمونځ کښې خومره ثواب دی، نو دوی به په هر حال کښې لمنځونو ته راشي اگر که په خپور و هم وي.» (معلق علیه)

۲- مسجد ته د تلو په وخت دعا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي قَلْبِي نُورًا، وَ لِي إِسَانِي نُورًا، وَ اجْعَلْ لِي فِي سَمِي نُورًا، وَ اجْعَلْ لِي بَصَرِي نُورًا، وَ اجْعَلْ مِنِّي خَلْقِي

نُوراً وَمِنْ أَمَامِي نُوراً وَاجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً وَمِنْ تَحْتِي
نُوراً اللَّهُمَّ أَعْطِنِي نُوراً. (مسلم)

ژباړه: ای الله! زما په زړه کېنې نور پیدا کړې، او زما په ژبه کېنې نور
پیدا کړې، او زما په غوږونو کېنې نور پیدا کړې، او زما په سترگو کېنې
نور پیدا کړې، او زما شاته نور پیدا کړې، او زما مخې ته نور کړې، او
زما د پاسه نور کړې، او زما لاندې نور کړې، او ماته نور را کړې.

۳- په آرامه او وقار سره تلل

رسول الله ﷺ فرمایي: «کله چې اقامت واوري نو لمانځه ته داسې ځی
چې په تاسې سکون او وقار وي.» (متفق علیه)

یادونه: سکون نه مراد حرکاتو کېنې کمی راوستل، یعنی لاندې کتل،
آواز ټیټول او یو بل خوانه کتل.

۴- مسجد ته پیاده تلل

فقهاؤ لیکلي چې مسجد ته د تلو په وخت واړه واړه قدمونه اخیستل
پکار دي، او چټکتیا نده پکار، ترڅو ډېرې نیکی ترلاسه شي.

د دې دليل در رسول الله ﷺ دا فرمان دی: «آيازه تاسې ته داسې کار په گوته نه کړم کوم چې ستاسې گناهونه له منځه وړي، او ستاسې درجې پورته کوي»، صحابه کرامو عرض وکړو چې: ولې نه ای د الله رسوله، نو رسول الله ﷺ خو شيان ذکر کړل، چې د هغې نه يو هم دا وو چې: «د مسجدونو خواته زيات قدمونه پورته کړئ». (مسلم)

۵- مسجد ته دننوتلو په وخت لومړی بنی پښه دننه کول انس ﷺ فرمائي: له سنتو څخه يو هم داده چې کله تاسې مسجد ته ننوځی نو لومړی بنی پښه دننه کړئ، او چې کله بهر وځی نو لومړی چپه (کینه) پښه بهر کړئ. (حاکم)

۶- مسجد ته دننوتلو دعا ويل

﴿أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ

الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾

ژباړه: په لوی الله ﷻ سره، او د هغه په عزتمند مخ، او ازلي او همیشنی

پاچاهۍ سره، له رتل شوي شيطان نه پناه غواړم.

❖ بِسْمِ اللّٰهِ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ، اللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ

اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ. (مسلم، ابن ماجه)

ژباړه: د الله ﷺ په نامه سره (داخليرم)، الهي! پر محمد ﷺ درود وليږه،
هي! دخپل رحمت دروازي دې راته خلاصې كړه.

۷- لومړي صف ته وړاندي كيدل

رسول الله ﷺ فرمايي: «كه خلكو ته معلومه شي چې په آذان او اول صف
كښې خومره اجر او ثواب دى، او بيا يې د قرعه اندازى پرته په بل شي
پيدانه كړي نو قرعه اندازي به وكړي». (بخاري، مسلم)

۸- تحية المسجد لمونخ كول.

د رسول الله ﷺ ارشاد دى: «تاسې نه چې څوك كله مسجد ته ننوځي نو
تر هغه دې نه كښيني ترڅو چې دوه ركعته لمونخ ادا تكړي».

(متفق عليه)

۹- مسجد نه د وتلو پر مهال لومړی چپه پښه بهر ایښودل

۱۰- مسجد نه د وتلو دعا ویل

❖ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ

مِنْ فَضْلِكَ. (مسلم، ابن ماجه)

ژباړه: د الله ﷻ په نامه سره، الهي! پر محمد ﷺ درود وليږه، الهي! له تا نه ستا د فضل سوال کوم.

❖ اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. (ابن ماجه)

ژباړه: الهي! له رېل شوي شيطان نه مې وساتې.

په لمانځه کې مسنون اذکار او دعاگانې

يادونه: په نفل لمانځه کې لاندې اذکار او دعاگانې د خپل وس مطابق ويل د ټولو فقهاؤ په نزد مستحب کار دی خو په جماعت لمانځه کې د دې اذکارو ويلو پر مهال د مقتديانو خيال ساتل ضرور دي ځکه په هغوی کې مريض او ضعيف کسان هم وي.

د حنفي مذهب مشهور او محقق فقيه ابن عابدين شامي رحمه الله وروسته له هغې چې درکوع، سجدي، قومي او جلسي اذکار يې له روايتونو سره ذکر کړي ليکي "صاحب الحلية فرمايي: په فرض انفرادي لمانځه او يا هم په هغه جماعت کې چې پر مقتديانو سخته او درنه نه تماميږي پدې اذکارو التزام کول ضرر نه لري اگر که پدې زمونږ مشايخو صراحت ندی کړی. خو د شريعت قواعد له دې منع نه راولي.

د جلسي ذکر په هکله فرمايي "دې ذکر ته سنت نه ويل دامعنا نه لري چې ويل يې له سره جواز نه لري بلکه ويل يې مستحب کار دی ترڅو له اختلاف نه پرې ووزو. (حاشية ابن عابدين: ۵۰۶/۱)

په هند کې د حنفي مذهب مشهور محدث او فقيه شيخ ابوالحسنات عبدالحی الکنوي رحمه الله فرمايي "هغو فقهاؤ چې په جماعت لمانځه کې يې (اذکار او

دعاگانې) ويل منعه كړي د هغې وجه يې دا ښودلې چې پدې سره مقتديان متنفره (زړه توري) كيږي نو معنایې داده چې كه چيرې داسې نه كيږي نو جواز لري او ابن امير الحاج هم د منية المصلي په شرح كې پدې صراحت كړی.
(النافع الكبير لمن يطالع الجامع الصغير ۱۹/۱)

د اعلاء السنن مؤلف د ديوبند مدرسې ستر محدث او فقيه مولانا ظفر عثمانی التهانوي رحمه الله په خپل كتاب كې د وجوب الاعتدال و الطمانينة في الركوع و السجود و سنية الذكر فيهما تر باب لاندې دركوع. سجدي او قومي اذكار او دعاگانې له روايتونو سره ذكر كړې او بيا فرمايي "دا احاديث ددې باب په وروستني برخه "سنية الذكر" (يعني د ذكر په سنتيت) دلالت كوي".
له دې وروسته يې د شامي رحمه الله پورته ذكر شوی قول هم رانقل كړی او بيا يې ليكلي: "زه وايم وگورئ خومره د احاديثو پيروي كوي! همداي د احنافو فقهاء چې هميشه د سنت د اتباع په لټه كې دي.
(اعلاء السنن ۱۵/۱۸۳)

د جلسې د ذكر له احاديثو بيانولو وروسته ليكي: «دا احاديث د دوو سجدو ترمنځ ددې ذكر په استحباب دلالت كوي»

کوم فقهاء چې فرمايي چې پدې مقام کې سنت ذکر نشته د هغې په هکله فرمايي: " له دې خبرې نه مراد نفي د تأکید ده، نه نفي د استحباب، او پدې خبره په ردالمحتار کې هم صراحت شوی، خو په امام باندې د مقتديانو خیال ساتل لازم دي. (اعلاء السنن ۳/۴۲-۴۴)

د دیوبند مدرسې ستر محدث او منل شوی فقیه محمد انور شاه کشمیري رحمه الله فرمايي: ابن امیر الحاج رحمه الله پدې خبره صراحت کړی چې دا ټولې دعاګانې (اذکار) ویل جائز دي آن تردې چې په جماعت لمانځه کې یې هم ویل پدې شرط جائز دي چې په مقتديانو سخته او درنه تمامه نشي، او زما په نزد هم راجح (غوره) قول هم دادی کوم چې ابن امیر الحاج اختیار کړی.

(فیض الباری شرح البخاري ۳/۸۱)

۱- د تکبير تحریمه نه وروسته اذکار

يادونه: له لاندې دوو ذکر و نونه د په يوه بسنه وشي.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى

جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ. (ابو داود)

ژباړه: الهي! تا په پاکی سره يادوم، او ستا ستاينه کوم، او مبارک دی نوم ستا، او لوی دی شان او شوکت ستا، او بې له تانه بل څوک د عبادت وړ نشته.

اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ

الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنْقَى

الْقُوبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ. اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ

بِالْمَاءِ وَالطَّلَجِ وَالْبَرْدِ. (البخاري)

ژباړه: الهي! زما او زما د گناهونو تر مينځ دومره لرې والی راولې، لکه

څنگه چې دې د مشرق او مغرب تر مينځ لرې والی راوستی دی، الهي!

ما له خپلو گناهونو نه داسې پاک کړې لکه څنگه چې سپینه جامه له خپرو نه پاکه کړای شي، الهي! ما له گناهونو نه په اوبو، واوره او بړۍ سره ووينځې.

۲- در کوع اذکار

❖ **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ**. (کم له کمه درې ځلې). (ترمذي)
ژباړه: پاک دی زمالوی پروردگار.

❖ **سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي**.

(بخاري، ابن ماجه)

ژباړه: ای الله ﷻ! زموږ پروردگار! تا په پاکۍ سره یادوم او تالره ستاینه کوم، الهي! ما ته بښنه وکړه.

❖ **سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**. (مسلم، ابوداود)

ژباړه: ډیر پاک او ډیر مقدس دی پروردگار د ملائکو او د روح (جبرائیل علیه السلام).

❁ سُبْحَانَ ذِي الْجَبْرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ،

وَالْعِظَّةِ. (ابوداود)

ژباړه: پاک دی خښتن د زبرځواکي، او غټې پاچاهي، او دلويي، او د عظمت.

❁ اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشَعْتُ

لَكَ سَمْعِي، وَبَصْرِي، وَمُخِّي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي، وَمَا اسْتَقَلَّ

بِهِ قَدْرِي. (مسلم، بيهقي)

ژباړه: الهي! خاص تا ته مې سر تپت کړی، او په تا مې ايمان راوړی، او تا ته تسليم یم، او تسليم دي تا لره زما غوږونه، او زما سترگې، او زما ماغزه، او زما هډوکي، او زما پلې، او (زما هغه جسم) کوم چې زما پښو اوچت کړیدی.

له علي ؑ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ به کله په فرض لمانځه کې رکوع وکوله نو ویل به یې "اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَ..." (سنن الدارقطني)

۳- در کوع نه د پورته کیدو اذکار

﴿ سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمَدَهُ ﴾ (البخاري)

ژباړه: واوریده الله ﷻ له هغه چانه چې د هغه حمد او ثناې وویلې.

﴿ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ﴾

ژباړه: ای زموږ پروردگاره! تالره پوره ستاینه ده.

﴿ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ ﴾

(البخاري)

ژباړه: ای زموږ پروردگاره! تالره پوره ستاینه ده، ستاینه ډیره زیاته، پاکه او مبارکه.

فضیلت: په حدیث کې راځي چې په لومړي ځل چې کوم صحابي دا دعا

ووېله رسول الله ﷺ وفرمایل: ماڅه د پاسه دیرش ملایکې ولیدې چې

(البخاري)

دا دعایې د الله تعالی دربار ته وړلې.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلءَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ، أَهْلُ الْعَنَاءِ
 وَالْبُجْدِ أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ وَكُنَّا لَكَ عَبْدُ، اللَّهُمَّ لَا
 مَانِعَ لِيَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِيَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا
 الْجِبَدِ مِنْكَ الْجِدُّ. (مسلم)

ژباړه: الهي! ای زموږ پروردگار! تالره پوره ستاینه ده، د آسمانونو او
 ځمکې، او د دې دواړو ترمینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په
 اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چې وروسته یې غواړي (د خلقت اراده یې
 وکړې)، ای د ستاینې او لویۍ خاونده! ته ډیر لایق یې د هغه (صفت)
 چې یو بنده ویلی دی، او موږ ټول ستا بندگان یو، الهي! ته چې (چاته)
 څه ورکړي، د هغه (څوک) بندونکی نشته، او ته چې (له چانه) څه بند
 کړي د هغه (څوک) ورکونکی نشته، او فایده نه ورکوي مالدار لره د
 هغه مال (ستا د عذاب په لرې کولو کې).

له علي عليه السلام څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به کله په فرض
لمانځه کې له رکوع نه سر را پورته کړ نو ويل به يې "اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ
الْحَمْدُ مِلءَ السَّمَوَاتِ وَ.....". (سنن الدارقطني)

۴- د سجدې اذکار

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى (کم له کمه درې ځلې) (ترمذي، ابن ماجه)
ژباړه: پاک دی زمالوی پروردگار.

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

(مسلم، ابو داود)

ژباړه: ډير پاک او ډير مقدس دی پروردگار د ملائکو او د روح
(جبرائيل عليه السلام).

سُبْحَانَ ذِي الْجَبُّوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ،

وَالْعِظَّةِ. (ابوداود)

ژباړه: پاک دی څښتن د زبرځواکي، او غټې پاچاهۍ، او د لويۍ، او د
عظمت.

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ

وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ، وَشَقَى سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ،

تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. (مسلم)

ژباړه: الهي! تالره مې سجده وکړه، او په تاسې ايمان راوړ، او تاته تسليم شوم، زما مخ هغه ذات لره سجده وکړه چې هغه يې پيدا کړی، او صورت او شکل يې ورکړی، او غوږونه او سترگې يې ورکړې دي. با برکته دى الله ﷻ چې له ټولونه غوره پيدا کونکى دى.

له علي ؓ څخه روايت دى چې رسول الله ﷺ به کله په فرض لمانځه کې سجده وکوله نو ويل به يې "اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَ....." (سنن الدارقطني)

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي.

(بخاري، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! پاكي ده تالره، زمونږ پروردگاره! او تالره ستاينه كوم، الهي! ما ته بښنه وکړه.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ، دِقَّةً وَجُلَّةً، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ،

وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّتَهُ. (مسلم)

ژباړه: الهي! وبښه زما ټول گناهونه، واړه او لوی، لومړني او وروستي،
ښکاره او پټ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ

مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ،

أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَي نَفْسِكَ. (مسلم)

ژباړه: الهي! زه ستا په رضا سره ستاله غضب نه، او ستا په عافیت سره
ستاله عذاب نه، او په تا سره له تانه پناه غواړم، زه ستا پوره ستاینه
نشم کولای، ته هماغسي یې لکه څنګه چې تا د ځان ستاینه کړې ده.

۵- د دوو سجودو تر مینځ اذکار

رَبِّ اغْفِرْ لِي رَبِّ اغْفِرْ لِي. (ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: ای پروردگاره! ماته بښنه وکړه، ای پروردگاره! ماته بښنه وکړه.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي، وَعَافِنِي،

(ترمذي، ابوداود، ابن ماجه) وَارْزُقْنِي، وَارْفَعْنِي.

ژباړه: الهي! ماته بښنه وکړې، او په ما رحم وکړې، او هدايت راته وکړې، او نقصان مې پوره کړې، او ماته عافيت را کړې، او روزي راته را کړې، او ما (مقام مې) اوچت کړې.

۶- د تلاوت د سجدي ذکر

سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ

وَقُوَّتِهِ، فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. (ترمذي، احمد)

ژباړه: زما مخ هغه ذات لره سجده وکړه چې هغه يې پيدا کړی، او غوږونه او سترگې يې ورکړې دي په خپل قدرت او طاقت سره، نو بابرکته دی الله ﷻ، چې له ټولونو ښه پيدا کونکی دی.

اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ عَنِّي بِهَا
 وَرْثًا، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا
 تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ. (ترمذي)

ژباړه: الهي! ته د دې (سجدې) په بدل کې ماته د خپل ځان سره اجر
 وليکه، او په هغه سره له مانه د گناه (بار) کښته کړه، او هغه له خپل
 ځان سره زما لپاره توبه وگرځوه، اوله مانه يې داسې قبوله کړه، لکه
 څنگه چې دې له خپل بنده داود (عليه السلام) نه قبوله کړې ده.

۷- د سلام نه مخکې دعاگانې

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ
 الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ
 الْمَسِيحِ الدَّجَالِ. (مسلم، نسائي)

ژباړه: الهي! زه پناه غواړم په تا سره د دوزخ له عذاب نه، او د قبر له
 عذاب نه، او د ژوند او مرګ له فتنونه، او د مسيح دجال دفتني له شر نه.

فضيلت : ابن عباس فرمايي چې رسول الله ﷺ به مونږ ته دا دعا داسې
 (په اهتمام سره) بنودله لکه څنگه چې به يې دقرآنکريم يو سورت راته
 بنودلو. (ابن ماجه)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.

(ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه له تانه د جنت سوال کوم. او په تاسره له دوزخ نه پناه
 غواړم.

﴿ رَبَّنَا عَاتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

(البقرة: ۲۰۱)

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾

ژباړه: ای زموږ پروردگاره! مونږ ته په دنیا کې نیکی راکړې، او په
 آخرت کې نیکی راکړې، او د دوزخ له عذاب نه مو وساتې.

﴿ رَبِّ اجْعَلْنِي مَعِ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يَقُومُ الْحِسَابُ ﴾ (ابراهيم: ۴۰-۴۱)

ژباړه: ای پروردگاره! ما او زما اولاد د لمانځه قایمونکي وگرځوه، ای
ربه! زما دعا قبوله کړې. ما وبښې او زما مور او پلار وبښې. او ټولو
مسلمانانو ته بښنه وکړې. په هغه ورځ چې حساب او کتاب کیږي.

په لمانځه کې قولې او فعلي سنتونه

قولې سنتونه

د لمانځه پورتنې تقریبا ۲۴ قولې سنتونه (اذکار او دعاگانې) که د شپې او ورځې د معروفو نفلي لمنځونو په هر رکعت کې وویل شي نو له خلور سوو څخه زیات سنتونه کیږي. او که په فرض او سنت لمنځونو کې ادا کړای شي، نو په شپه او ورځ کې له اووه سوو څخه زیات سنتونه کیږي چې مجموعا له یولس سوو څخه زیات سنتونه کیږي.

فعلې سنتونه

د لمانځه فعلې سنتونه چې د فقهي په کتابونو کې په تفصیل سره د تکبیر تحریمه نه تر سلام پورې ذکر شوي دا سنتونه که په فرض سنت او نفل لمنځونو کې ادا کړی شي نو په شپه او ورځ کې ددې عدد تر زرو سنتونو پورې رسیږي.

د سهار لمانځه سنتونه

۱- د سهار سنتونه خفيف او مختصر ادا کول

عائشه رضي الله عنها فرمايي چې: رسول الله ﷺ به د فجر آذان او اقامت تر منځ دوه مختصر رکعتونه کول. (متفق عليه)

۲- د سهار په سنتونو کې مسنون سورتونه ويل

په لومړي رکعت کې د فاتحې نه وروسته الکافرون او په دوهم کې د الاخلاص سورت لوستل. (ابن حبان)

۳- د سهار له لمانځه نه وروسته په مسجد کې کښيناستل

په حديث شريف کې راځي چې رسول الله ﷺ به کله د سهار لمونځ ادا کړو بيا به تر هغه په خپله مصله کې ناست وو تر څو به لمر ښه پورته شو. (مسلم)

ژباړه: الهي! مونږ له تانه مدد غواړو. او له تانه بښنه غواړو. او پر تانه
ایمان لرو. او پر تانه توکل کوو. او ستا په خیر سره ستاينه کوو. او ستا
شکر ادا کوو او ستا ناشکري نه کوو. او له هغه چانه لري خو او پریرېدو
یې څوک چې ستا نافرمانی کوي.

الهي! خاص ستا عبادت کوو. او خاص تاته لمونځ او سجده کوو. او تاته
ستا په اطاعت او کار کې گړندي درځو. ستا درحمت امید لرو او ستا له
عذاب نه ویرېږو بې له شکه ستا عذاب کفارو ته رسیږي.

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ،
وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أُعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ
مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، وَإِنَّهُ لَا
يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ، وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا
وَتَعَالَيْتَ.

(ترمذي، ابن ماجه، ابوداود)

د وتر لمانځه سننونه

۱- په وتر لمانځه کې مسنون سورتونه لوستل

په اول رکعت کې د الاعلی، په دوهم کې د الکافرون، او په درېم

کې د الاخلاص سورتونه لوستل. (ابوداود، ترمذي، ابن ماجه)

۲- د وتر لمانځه دعا (قنوت)

یادونه: له لاندې دعاوو څخه یوه ویل کفایت کوي:

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَتُؤْمِنُ بِكَ

وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ وَنَشْكُرُكَ وَلَا

نَكْفُرُكَ، وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُ

وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ

وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ.

(الدر المنثور للسيوطي، ابوداود في المراسيل، السنن الكبرى)

ژباړه: الهي! د هغو کسانو په جمله کې چې تا ورته هدايت کړی ما ته هم هدايت وکړه. او د هغو کسانو په جمله کې چې تا ورته عافيت کړی ما ته هم عافيت وکړه. ما هم له شر نه وساته او د هغو کسانو په جمله کې چې تا محفوظ کړي ما هم محفوظ کړه. او څه چې د راکړي په هغه کې راته برکت واچوه، او څه چې تا فيصله کړې. د هغه له شر نه مې وساته. ځکه همدا ته فيصله کوونکی يې. او ستا د حکم څوک دفعه کوونکی نشته. په رښتيا سره چې ته له چا سره دوستي وکړې، هغه به خوار نشي. او له چا سره چې دښمني وکړې. هغه به عزتمند نشي، ته مبارک ذات يې. او دلویی څښتن يې ای زمونږ پروردگار!

۳- د وترو له لمانځه نه وروسته ذکر

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

(درې ځلې، درېم ځل به لوړ او اوږده اواز سره)

(نسائی، دار قطنی)

ژباړه: پاكي ده د کایناتو پاچا لره. پوره پاكي ده. د ملايکو او جبرائیل پروردگار لره.

په شپه او ورځ کېنې نفلي لمنځونه

۱- د فرض لمنځونو سره سنت لمنځونه

رسول الله ﷺ فرمایي: «چا چې په شپه او ورځ کې دولس رکعته لمونځ ادا کړو. هغه ته به په جنت کېنې یو کور جوړ کړای شي. خلور رکعته د ماسپښین د فرضونه وړاندې. دوه له هغې وروسته. دوه د ماښام نه وروسته. دوه د ماخوستن نه وروسته او دوه رکعته له سهار نه مخکېنې.» (الترمذي)

یادونه: پورتنیو دولسو رکعتونو ته نفلي لمونځ پدې اعتبار وایي چې له فرض لمونځ نه علاوه او اضافه دي. او سنت ځکه ورته وایي چې نبي کریم ﷺ مواظبت یا همیشه والی پرې کړن.

۲- د اشراق لمونځ

رسول الله ﷺ فرمایي: «څوک چې د سهار لمونځ په جماعت سره وکړي. او بیا د الله ﷻ ذکر کوي تردې چې لمر اوچت شي. او بیا دوه رکعته

و کړي نوده ته د يو حج او يوې عمرې مکمل، مکمل، مکمل اجر ورکول

کيږي». (الترمذي)

۳- د خابنت (ضحی) لمونځ

ابو هريرة رضی فرمايي: ماته زما خليل رضی د دريو خبرو وصيت کړی وو:

يو دا چې په هره مياشت کښې درې ورځې روژه ونيسم، دوهم دا چې د

خابنت دوه رکعته لمونځ وکړم، او دريم دا چې له ويده کيدو وړاندې

وتر لمونځ وکړم. (متفق عليه)

يادونه: بعضې علماء د اشراق او خابنت لمونځ يو گڼي.

فائده: دا لمونځ د ۳۶۰ صدقاتو برابر دی. ځکه چې د انسان په جسم

کښې ۳۶۰ غړي (بندونه) دي. او د هر بند شکر ادا کولو لپاره صدقې

ورکولو ته ضرورت دی، لکه چې رسول الله ﷺ فرمايي: «په تاسې کښې

د هر شخص په هر بند (غړي) باندې هره ورځ صدقه لازميږي، نو هر ځل

سبحان الله ويل صدقه ده، او هر ځل الحمد لله ويل صدقه ده، او هر ځل

لااله الا الله ويل صدقه ده، او هر ځل الله اکبر ويل صدقه ده، او د نيکۍ هر

کار صدقه ده، او د بدی نه منع کول صدقه ده، او د دې هرڅه لپاره د
خاښت پروخت دوه رکعته لمونځ کنایت کوي». (مسلم)

۴- د مازدیگر لمونځ نه وړاندې څلور رکعته
نبي کریم ﷺ فرمایي: «الله ﷻ دې په هغه چا رحم وکړي چې د
مازدیگر نه وړاندې څلور رکعته ادا کړي». (ابو داود، ترمذي)

۵- د ماخوستن نه وړاندې نفل لمونځ
رسول الله ﷺ فرمایي: «د هرو دوو آذانونو تر منځ لمونځ دی، د هر دوو
آذانونو تر منځ لمونځ دی، په دریم ځل یې وفرمایي: چې د چا خوښه
شي». (متفق علیه)

امام نووي رحمه الله فرمایي: د دوو آذانونو نه مراد آذان او اقامت دی.

۶- نفل لمنځونه په کور (استوګن ځای) کې کول
رسول الله ﷺ فرمایي: «د فرض لمانځه نه علاوه د انسان تر ټولو غوره
لمونځ هغه دی چې په کور کې یې کوي». (متفق علیه)

رسول الله ﷺ فرمائي: «د انسان هغه نفل لمونځ چې د خلکو څخه يې پټ کوي. له هغه لمانځه چې هغه يې د خلکو وړاندې کوي پنځه ويشت درجې لوړ دی.» (ابو يعلى)

رسول الله ﷺ فرمائي: «د انسان هغه لمونځ چې په کور کې يې کوي. د هغه پر هغه لمونځ چې د خلکو په وړاندې يې کوي داسې فضيلت لري. لکه فرض لمونځ چې په نفل لمونځ فضيلت لري.» (طبراني)

د دې سنت فايده او فضيلت دا دي چې:

- ◀ په دې سره د انسان په لمانځه کې خشوع او اخلاص زياتيږي او درياء څخه پرې ژغورل کيږي.
- ◀ په کور رحمت راوړيږي. او شيطان له کور څخه وځي.
- ◀ د نفل لمونځ اجر څو چنده زياتيږي. لکه د فرض لمونځ اجر چې په مسجد کې زياتيږي.

د سترې طرف ته لمونځ کول

رسول الله ﷺ فرمايي: «کله چې له تاسې نه څوک لمونځ کول غواړي نو د سترې طرف ته دې لمونځ ادا کړي. او هغې ته دې نژدې شي، او د خپل ځان او سترې تر منځ دې چاته د تيرېدو اجازه نه ورکوي.

(ابوداود، ابن ماجه)

دا حديث ددې خبرې دليل دی، چې د هر لمانځه لپاره ستره کېښودل سنت عمل دی. که لمونځ کوونکی په جومات کې وي که په کور کې، که نارينه وي که ښځينه، ډېر لمونځ کوونکي په دې سنت دعمل نه کولو په وجه خپل ځان ددې له اجر څخه محروموي. حال دا چې په دې سنت هم د نورو سنتونو په څېر په شپه او ورځ کېښې ډېر ځلې عمل کېدای شي. که د فرض لمانځه نه وړاندې او وروسته سنت لمنځونه، تحية المسجد، وتر، د اشراق او څاښت او فرض لمنځونه د سترې طرف ته وشي نو انسان د همدې يو سنت په تکرارولو سره ډېر زيات اجر ترلاسه کولای

شي.

د سترې بعضې مسائل:

ستره هر هغه شي ته وايي چې لمونځ کوونکی يې د قبلي طرف ته خپلې مخې ته ږدي مثلاً: دیوال، ستنه، لکنه، چوکی، وغيره.

د سترې د عرض کوم حد مقرر ندی، مگر اوږدوالی يې کم نه کم يوه لويشت وي.

امام نووي رحمه الله فرمايي د سترې او لمونځ کوونکي تر منځ تقريباً درې لاسه فاصله پکار ده، دومره چې د سجدې لپاره ځای ولري.

ستره د امام او منفرد دواړو لپاره يو شان مشروع ده، که فرض لمونځ وي او که نفل.

د امام ستره د مقتديانو لپاره هم کفايت (بسنه) کوي.

دستري فوائد:

◀ که ستره موجوده وي نو د لمونځ کوونکي نظر په يوه ځای پاتې کيږي. او په دې سره په لمانځه کښې خشوع پيدا کيږي. او که ستره نه وي نو د لمونځ کوونکي نظر بل خواته ځي چې په دې سره دهغه فکر منتشر کيږي.

◀ که ستره موجوده وي نو تيريدونکو خلکو ته آسانتيا وي. او که نه نو لمونځ کوونکی د نور و لپاره د لارې سد جوړيږي.

د استخاري دعا او لمونځ

څوک چې د خالق نه خیر وغواړي. او د مؤمنانو سره مشوره وکړي. او په کار کې ښه فکر وکړي. نو هيڅکله به پښيमानه نشي. الله ﷻ فرمايي: ژباړه: «اوله دوی (مؤمنانو) سره په کار کې مشوره وکړه، او چې کله (د کار کولو) عزم او اراده وکړې، نو پر الله ﷻ توکل او تکیه وکړه».

(آل عمران: ۱۵۹)

یادونه: د لاندې حدیث د لفظ نه دا معلومېږي چې په ټولو کارونو کې استخاره کول پکار دي. که هغه جهادي وي. که اجتماعي. که سیاسي وي. او که اقتصادي. تر څو د الله ﷻ له جانبه ورته د خیر طرف روښانه شي. خو د الله ﷻ نافرمانی. او د فرائضو ادا کولو ته استخاره کول جائز نه دي.

د استخارې له لارې په اصل کې انسان له الله ﷻ څخه په خپلو کارونو کې د توفیق او هدایت سوال کوي. د څه په نتیجه کې چې الله ﷻ د انسان په زړه کې د هغې کار د فائده او نقصان په باره کې الهام کوي. او د هغه زړه یوې خواته مطمئن کوي. بله دا چې الله ﷻ حالات. واقعات او د هغې مقدمات هم هغې خوا ته گرځوي کومې خوا ته چې استخاره کونکي خیر غوښتلی وو. او یوې خوا ته د استخاره کونکي قناعت او اطمینان حاصلیدل په حقیقت کې د الله ﷻ له جانبه هدایت او د استخارې ځواب دی.

خني خلك استخاره له خوب ليدلو سره مشروطه وي، خو دا ضروري نده. ځكه چې الله ﷻ دخپل بنده په زړه كې د خير جانب ته ميلان او اطمئنان په وينه او خوب دواړو حالتونو كې اچولى شي.

د استخارې لپاره نفل لمونځ د مكروهه وختونو نه پرته په هر وخت كې ادا كولى شي.

امام نووي رحمه الله فرمايي: كه استخاره كونكى له لمونځ كولو نه عاجز وي، نو يواځې په دعاهم اكتفا (بسنه) كولى شي.

حضرت جابر بن عبد الله رضى الله عنهما فرمايي: پيغمبر ﷺ به مونږ ته په هر كار كې د استخارې داسې بڼونه كوله، لكه څنگه چې به يې مونږ ته د قرآنكريم د يو سورت بڼونه كوله. (او داسې به يې) فرمايل: «كله چې له تاسې نه څوك د كوم كار كولو اراده وكړي، نو دوه ركعته غير فرضي (نفل) لمونځ دې وكړي، او بيا دې ووايي:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ
وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ
وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ
تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (د هغه کار نوم به اخلي) خَيْرٌ لِي فِي دِينِي
وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ
لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (د هغه کار نوم به
اخلي) شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاصْرِفْهُ
عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ ارْضِنِي
بِهِ. (البخاري)

ژباړه: الهي! زه ستا په علم سره له تانه خیر غواړم. او ستا په قدرت
سره له تانه طاقت غواړم. او ستا د لوی فضل او رحمت سوال درنه کوم،
ځکه ته قادر یې. او زه عاجز یم. او ته پوهیږي او زه نه پوهیږم، او ته په

غیبو ښه پوه یې. الهي! که ته پوهیږې چې دا کار — د هغه کار نوم به
اخلي — زما لپاره په دین او دنیا کې. او انجام د کار کې خیر وي. نو ته
یې زما په برخه کې. او مالره یې آسانه کې. او بیا مالره په هغه کې
برکت واچوې. او که ته پوهیږې چې دا کار زما لپاره په دین او دنیا کې.
او په انجام د کار کې بد دی. نو له ما نه یې وگرځوې. او ما له هغه نه
وساتې. او ما ته خیر را په برخه کې چیرته چې وي. او بیا ما په هغه
بسه خوشحاله کېږې.»

د خاصو ورځو ځانگړي سنتونه

د جمعې دورځې سنتونه

۱- د سورت كهف تلاوت كول

له ابو سعيد رضي الله عنه څخه روايت دی چې نبي کریم صلي الله عليه وسلم فرمايلي "چا چې د جمعې په ورځ سورت كهف تلاوت كړو د هغه لپاره به (دا تلاوت) د دوو جمعو ترمنځ رڼا (بصيرت) جوړيږي. (صحيح الجامع)

۲- په كثر ت سره دعا كول

له جابر بن عبدالله رضي الله عنه څخه روايت دی چې نبي کریم صلي الله عليه وسلم فرمايلي "د جمعې ورځ په دولسو برخو ويشل شوې په هغې کې يوه برخه داسې ده چې هيڅ مسلمان بنده به داسې نه وي چې په هغې کې يې له الله جل جلاله نه څه غوښتي وي او الله جل جلاله هغه نه وي ورکړي. نو دا وخت له مازديگره وروسته په آخري برخه کې ولټوي. (ابوداود)

۳- په کثرت سره درود ویل

اوس بن اوس رضی الله عنه له نبي کریم صلی الله علیه و آله څخه روایت کوي چې هغوی فرمايل " جمعه ستاسې له بهترينو ورځو څخه ده، په همدې ورځ آدم عليه السلام پیدا شوی، په همدې ورځ بيا وفات شوی، په همدې ورځ به (دقیامت) شپیلې پوکل کيږي، په همدې ورځ به (دقیامت) څیره وهل کيږي، نو په همدې ورځ پرمازیات درود وايئ. (ابوداود، النسائي)

د دوشنبې او پنجشنبې د ورځې روژه نیول

اسامه رضی الله عنه فرمایي رسول الله صلی الله علیه و آله به د دوشنبې او پنجشنبې په ورځ روژه نیوله او فرمايل به یې " په دې دوو ورځو کې اعمال د الله جل جلاله په دربار کې وړاندې کيږي. (ابن خزيمه)

د ایام بیض (قمری میاشتی ۱۳، ۱۴، ۱۵) روژې نیول

ابوهریره رضی الله عنه فرمایي رسول الله صلی الله علیه و آله ماته د دریو کارونو وصیت کړی : د

هرې میاشتی درې روژې نیول ، د خابست دوه رکعتہ لمونځ کول ، او له

ویده کیدو وړاندې د وتر لمونځ کول. (بخاری)

د عاشورا (۱۰ د محرم) روژه نیول

له ابن عباس رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه و آله فرمایلي : د عاشوراء

روژه و نیسئ او په هغې کې د یهودو مخالفت وکوی نو یوه روژه ترې

وړاندې یا وروسته هم ونیسئ. (مسند احمد)

د عرفات د ورځې روژه نیول

ابو قتاده رضی الله عنه فرمایي چې له رسول الله صلی الله علیه و آله څخه د عرفات د ورځې روژې

پوښتنه وشوه، نو رسول الله صلی الله علیه و آله وفرمایلي : دا روژه د تیر کال او راتلونکي

کال گناهونه معاف کوي. (مسلم)

د جهاد اړوند دعاګانې

۱- د حکمران له ظلم نه د ځان ساتنې دعا

اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي جَارًا مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ وَأَحْزَابِهِ مِنْ خَلَائِقِكَ، أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يَطْغَى، عَزَّ جَارُكَ، وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

(الأدب المفرد للبخاري)

ژباړه: الهي! ای د اوو آسمانونو پروردګاره! او د لوی عرش پروردګاره! زما لپاره پناهګاه (ساتنځای) شې له دې نه چې فلانګی د فلانګي زوی، او د هغه ډلې چې ستا د مخلوقاتو نه دي پر ما زیاتې او تجاوز وکړي، چاته چې ته پناه ورکړې هغه غالبه دی، او ډیره لویه ده ستاینه ستا، او بې له تانه بل د عبادت وړ معبود نشته.

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعاً، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأُحْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْمُمْسِكِ

السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعَنَّ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، مِنْ
 شَرِّ عَبْدِكَ فُلَانٍ (د هغه کس نوم به اخلي) وَجُنُودِهِ وَاتِّبَاعِهِ
 وَأَشْيَاعِهِ، مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَارًا مِنْ
 شَرِّهِمْ، جَلِّ تَعَاوُكَ وَعَزِّ جَارِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَلَا
 إِلَهَ غَيْرُكَ. (درې خلی) (الأدب المفرد للبخاري)

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی دی، الله ﷻ له خپل ټول مخلوق نه زورور دی،
 الله ﷻ له هغه چا نه ډیر زورور دی، له کوم نه چې زه ویرېږم، او خطر
 احساسوم، په هغه الله ﷻ سره پناه غواړم کوم چې بې له هغه نه بل د
 عبادت وړ معبود نشته، او (هغه ذات) چې ټینګونکی د اوو آسمانونو دی،
 له دې نه چې بې دده له اجازې او حکم نه پر ځمکه را ولویږي، (پناه
 غواړم) ستا د فلانکي بنده له شر نه، او د هغه له انسي او جني پیروانو او
 لښکرو نه، الهي! د دوی له شر نه زما لپاره پناهگناه شې، او ډیره لویه ده

ستاينه ستا، او مبارک دی نوم ستا، او بې له تانه د عبادت وړ معبود
نشته.

۲- دښمن ته بنسیراکول

اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ

الْأَحْزَابِ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلِّ لَهُمْ. (مسلم)

ژباړه: الهي! ای د کتاب نازلونکیه! ای ژر حساب کونکیه! (د دښمنانو)
ډلو ته ماتې ورکړې، الهي! ته ماتې ورکړې، او ځمکه یې تر پښو لاندې
ولرزي.

۳- د دښمن سره مخامخ کیدو دعا

اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ

شُرُورِهِمْ. (ابو داود، حاکم)

ژباړه: الهي! مونږ تاد دوی مقابلي ته گرځوو، او په تاسره د دوی له شر
نه پناه غواړو.

﴿حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾ (بخاري)

ژباړه: الله ﷻ مونږ ته بس او کافي دی، او هغه ښه کار ساز دی.

فضيلت: په حديث کې راځي چې دا دعا ابراهيم عليه السلام اور ته د غورځيدو پر مهال او نبي عليه السلام د مشرکانو سره د جنگ پر مهال ويلې وه. (بخاري)

۴- دکوم قوم نه چې ويره لرې دا دعا به وايې

﴿اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ﴾ (مسلم)

ژباړه: الهي! څنگه چې ته غواړې هماغسې مې د هغوی له شر نه وساتې.

۵- د جنگ پر مهال دعا

﴿اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضِدِي وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَعُوذُ

وَبِكَ أَصُولُ وَبِكَ أَقَاتِلُ﴾ (ابو داود، ترمذي)

ژباړه: الهي! ته زما مت يې، او ته مې مددگار يې، ستا (په قدرت) سره

گرځم راگرځم، او (په دښمن باندې) حمله کوم، او جنگيږم.

۶- د دښمن له محاصرې نه د وتلو دعا

اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا. (احمد)

ژباړه: الهي! زموږ کمزوري پټې کړې، او زموږ ډار او خوف په امن
تبدیل کړې.

۷- د دښمن له نظر نه د ځان ساتنې او پټیدو اذکار

امام قرطبي رحمه الله په خپل تفسیر الجامع لاحکام القرآن کې د
روایاتو او سیرت په رڼا کې د قرآن کریم څو آیاتونه ذکر کړي د کومو
په قرأت سره چې مسلمان د دښمن له سترگو او نظر نه پټ پاتې
کیدای شي:

د ابوبکر رضی الله عنه له لور اسماء خنجه روایت دی هغه فرمایي چې کله د "تبت
یدا ابي لهب" سورت را نازل شو نو ام جمیل بنت حرب (د ابولهب بنخه)
پداسې حال کې چې ډبره یې په لاس وه او په چغو او غصه یې دا الفاظ
زمزمه کول "مذمما اینا، و دینه قلینا، و امره عصینا" او د نبی علیه
السلام په لټه کې وه او نبی علیه السلام د ابوبکر صدیق رضی الله عنه سره په
جومات (مسجد الحرام) کې ناست وو. کله چې ابوبکر رضی الله عنه هغه ولیده نو

ويې فرمايل : اي رسول الله ﷺ هغه (ام جميل) راغله او زه ويريريم چې تاسې وه نه ويني، نو رسول الله ﷺ وفرمايل: هغه مانشي ليدای، بيا هغوی (رسول الله ﷺ) دا آيت قرأت کړ:

﴿وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا﴾ (الاسراء: ۴۵)

نو (ام جميل) د ابوبکر ؓ مخې ته ودرېده او رسول الله ﷺ يې ونه ليدو..... (مستدرک حاکم)

امام قرطبي فرمايي: کعب ؓ ددې آيت په تفسير کې فرمايلي: رسول الله ﷺ به د مشريکينو څخه په دريو آياتونو ځان پټولو او ساتلو:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا﴾

﴿وَلَيْسَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاہُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمُ أَكِنَّةً أَنْ﴾

يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقُرْآءٍ وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ

يَهْتَدُوا إِذَا أَبَدْنَا " (الكهف: ۵۷)

﴿ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ

وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ " (النحل: ۱۰۸)

﴿ أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ

وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ

يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ " (الحج: ۲۳)

امام قرطبي رحمه الله فرمايي : دې آيتونو ته د سورت يس له شروع نه

تر " فهم لا يبصرونه " پورې آيتونه هم بايد اضافه شي :

يس (۱) وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ (۲) إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ (۳)

عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (۴) تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ (۵) لِتُنذِرَ

قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ (۶) لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ

عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (۷) إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ

أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ (۸) وَجَعَلْنَا مِنْ

بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ

لَا يَبْصُرُونَ (۹) (يس : ۱-۹)

په سیرت کې ثابته ده چې د رسول الله ﷺ کور د هجرت پر مهال مشرکینو محاصره کړو نو رسول ﷺ علي ﷺ پر خپله بستره پرېښود او خپله له کوره ووتلو او یو موټی خاوره یې راواخیستله او د سورت یس له شروع نه تر (فهم لا یبصرون) پورې آیتونه یې قرأت کړل او له کور

نه را چاپيره شوو ټولو مشرکينو په سرونو يې دا خاورې واچولې او الله ﷺ د هغوی سترگې او نظر بند کړو او رسول ﷺ د هغوی له مخې سره تير شو.

بيا امام قرطبي رحمه الله خپله يوه واقعه ذکر کوي چې په قرطبه کې زه د دښمن له مخې وتښتيدم او يوې خواته شوم نو د دښمن دوه عسکر زما په لټه کې راووتل او زه په خلاص ميدان کې پاتې شوم او هيڅ شی پيدا نشو چې زه يې شاته پټ شم نو ما د سورت يس دا آيتونه او د قرآن نور آيتونه تلاوت کړل، نو هغوی دواړه زما مخې ته تير شول او بيا را وگرځيدل او يو هغه بل ته ووېيل چې دا پيری وو، او دارنگه الله ﷺ د دوی سترگې او نظر واخيستلو او الحمد لله زه يې ونه ليدم.

(الجامع لأحكام القرآن للإمام قرطبي رحمه الله: ۱۰ / ۲۶۹-۲۷۰)

۸- د جنگ له ميدان نه دبیرته راتلو دعا

په هر لور ځای درې ځلې الله اکبر وېل، او بيا دا دعا وېل:

﴿ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيِبُونَ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ
تَائِبُونَ، عَابِدُونَ حَامِدُونَ لِرَبِّنَا سَاجِدُونَ، صَدَقَ
اللَّهُ وَعَدَّهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ.﴾

(بخاري، مسلم)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، یو دی. شریک نه لري. هغه لږه پاچاهي او غوره ستاینه ده. او هغه پر هر څه قادر دی. مونږ بیرته راتلونکي، توبه ایستونکي، عبادت کونکي، یواځې د خپل پروردگار ستایونکي یو، الله ﷻ خپله وعده رښتونې کړه، او د خپل بنده مرسته یې وکړه، او په یواځې یې (د کفارو) ډلو ته ماتې ورکړه.

د خلکو سره د لیدو کتو سنتونه

۱- سلام اچول

د نبي کریم ﷺ نه پوښتنه وشوه چې په اسلام کې کوم عمل غوره دی؟
ويې فرمايل: «خلکو ته ډوډۍ ورکول، او هر چا باندې سلام اچول که ته
يې پيژنې او که نه». (متفق عليه)

يو کس د رسول الله ﷺ په خدمت کې حاضر شو او ويې ويل: السلام
عليکم، رسول الله ﷺ (د سلام) ځواب ورکړ او بيا کښيناست، رسول الله
ﷺ وفرمايل: «د ده لپاره لس نيکۍ دي». بيا بل کس راغلو هغه وويل:
السلام عليکم ورحمة الله. رسول الله ﷺ ځواب ورکړ او بيا کښيناست،
رسول الله ﷺ وفرمايل: «د ده لپاره شل نيکۍ دي». بيا بل کس راغلو
هغه وويل: السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته، رسول الله ﷺ ځواب
ورکړ او بيا کښيناست. رسول الله ﷺ و فرمايل: «د ده لپاره ديرش
نيکۍ دي». (ابوداود، الترمذي)

شوک چې د سلام په یوه برخه اکتفا کوي او پوره سلام نه اچوي، هغه
خومره اجر او ثواب ضایع کوي. که پوره سلام ووايي نو دیرش نیکی
ورته لیکل کیږي. او یوه نیکی په لس نیکیو لیکل کیږي. نو پوره سلام
ویونکي ته درې سوه نیکی لیکل کیږي. او الله ﷻ چې چاته وغواړي
تر دې هم زیاتې نیکی ورته لیکي. نو خپله ژبه د پوره سلام ویلو سره
عادي کول پکار ده، تر څو دومره عظیم اجر او ثواب تر لاسه شي.

دا خبره مه هیروئ لکه څنگه چې سلام د ملاقات په وخت سنت دی د
جدا کیدو په وخت هم سنت دی. رسول الله ﷺ فرمایي: ستاسې نه چې
شوک مجلس ته لاړ شي نو سلام دې ووايي او چې بیا له هغه ځایه تلل
غواړي نو بیا دې سلام ووايي ځکه چې ملاقات د جدایی نه زیات د سلام
حق نه لري. (ابوداود و الترمذي)

۲- په ورین تندي او خندا سره مخامخ کیدل

رسول الله ﷺ فرمایي: «د نیکی کوم کار حقیر مه گڼئ! اگر که د خپل

ورور سره په ورین تندي مخامخ کیدل هم وي.» (مسلم)

۳- مصافحه یا لاس ور کول

رسول الله ﷺ فرمائي: «دوه مسلمانان چې کله یوبل سره مصافحه کوي نو د یوبل نه تر جدا کیدو وړاندې الله ﷻ د هغوی گناهونه معاف کوي».

(ابوداود، ابن ماجه، ترمذي)

امام نووي رحمه الله فرمائي: چې د هر ملاقات په وخت لاس ور کول مستحب دي.

۴- نیکه او ښه خبره کول

رسول الله ﷺ فرمائي: «نیکه خبره کول صدقه ده».

(متفق علیه)

نیکه خبره: ذکر، دعا، سلام، ښه اخلاقو او آدابو ټولوته ویل کیږي.

۵- د مجلس دعا

عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله ﷺ به په یوه مجلس کې په شمار سل ځلې دا دعا ویله.

❖ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ
 ژباړه: ای زما پروردگاره! بښنه راته وکړې، او توبه مې قبوله کړې. په
 رښتیا سره چې ته ښه توبه قبلوونکی، ډیر بښوونکی یې.

(ترمذي، ابن ماجه)

۶- د مجلس کفارہ

❖ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
 أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. (ابن ماجه، ابوداود، ترمذي، النسائي)

ژباړه: الهي! تا په پاکی سره یادوو، او ستا پوره ستاینه کوو، زه
 شاهدي ورکوم، چې بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، زه له تانه
 بښنه غواړم، او تا ته توبه کوم.

په حدیث کې راغلي دي چې څوک په یو مجلس کې کښیني او بې ځایه
 خبرې په کې وکړي او د پاڅیدو نه مخکې نوموړې دعا ووايي په دې
 مجلس کې ټول کړي گناهونه به الله تعالی ورته معاف کړي او که د
 نیکی مجلس وي نو دا دعا به دمهر په شان شي.

۷- شوک چې چاته ووايي: "غَفَرَ اللهُ لَكَ" يعني: الله دې تاته

بښنه وکړي. نو هغه ته به ځواب داسې وایي: "وَلَكَ" يعني: الله

دې تاته هم بښنه وکړي. (احمد، نسای)

۸- شوک چې چاته ووايي: "إِنِّي أُحِبُّكَ فِي اللهِ" يعني: زه

در سره د الله لپاره محبت لرم. هغه ته به په ځواب کې داسې

وايي: "أَحَبُّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ" يعني: هغه ذات دې در سره

محبت وکړي چې تاد هغه لپاره زما سره محبت کړیدی. (ابوداود)

۹- شوک چې تاسره ښه وکړي هغه ته دعا

﴿جَزَاكَ اللهُ خَيْرًا﴾ (ترمذي)

ژباړه: الله دې تالره خیر (اونیک اجر) در کړي.

۱۰- شوک چې خپل مال تاته وړاندې کړي هغه ته دعا.

❁ بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ. (البخاري)

ژباړه: الله دې تاته ستا په عيال او مال کې برکت واچوي.

۱۱- د قرض اداء کولو په وخت قرض ورکونکي ته دعا

❁ بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، إِثْمًا جَزَاءُ السَّلْفِ

الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ.

ژباړه: الله دې تاته ستا په عيال او مال کې برکت واچوي. په رښتيا

سره چې د قرض بدله په ستاينه او اداينه سره وي.

(عمل اليوم والليلة، نسائي، ابن ماجه)

۱۱- د مسلمان د ستايلو طريقه

د ابوبکر ؓ نه روايت دی. چې يو سړي د نبي ﷺ په وړاندې د

چا ستاينه وکړه. نو هغوی ورته درې ځلې وفرمايل: «ته د هلاک شې

تا دخپل ورور څخه غوڅ کړو».

پيغمبر ﷺ وفرمايل: «کله چې له تاسو نه څوک د خپل ملگري هرو مرو

صفت کول غواړي، نو داسې دې ووايي:

﴿أَحْسِبُ فَلَانًا وَاللَّهُ حَسِيبُهُ وَلَا أُزْرِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا

أَحْسِبُهُ كَذَا وَكَذَا.﴾ (مسلم)

ژباړه: زه (په فلاني) همداسې گمان کوم، او الله تعالی د هغه په حال ښه

خبر دی (زه د هیچا په زړه نه یم خبر، او په زړونو عالم یو الله دی) او د

الله ﷻ په وړاندې د هیچا تزکیه، او د هغه په سپیڅلتیا حکم نه کوم. زه

په هغه داسې داسې گمان کوم.

(دا په هغه وخت کې چې د هغه نه خبر وي.)

د ستاینې درې سنتونه دي:

◀ چې ستاینه ضروري وي، او بې ځایه نه وي.

◀ ستاینه د پيژندنې په اساس وي، او په هغې کې دروغ او

مبالغه نه وي.

◀ ستاینه په پورتنیو محطاتو الفاظو وي.

۱۲- کله چې د يو مسلمان صفت وشي نو هغه به داسې وايي

اللَّهُمَّ لَا تَوَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاعْفِرْ لِي مَا لَا

يَعْلَمُونَ، وَاجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يَظُنُّونَ. (الأدب المفرد للبخاري)

ژباړه: الهي! ته ما په هغه څه مه نيسه چې دوی يې زما په اړه وايي، او ما ته د هغه څه بښنه وکړې چې دوی پرې خبر نه دي. او دوی چې په ماشه گمان کوي له هغه نه مې غوره وگرځوي.

۱۳- د پرنجيدلو دعا

پيغمبر ﷺ فرمايي: «کله چې له تاسو نه څوک وپرنجيري. نو ودې

وايي: "الْحَمْدُ لِلَّهِ" (يعني ټوله ستاينه الله لره ده). هغه بل کس

(اوريدونکی) به ورته وايي: "يَرْحَمَكَ اللهُ" (يعني الله تعالى دې پر تا

رحم وکړي). هغه بل به بيا ورته وايي: "يَهْدِيكُمْ اللهُ وَيُصْلِحُ

بَالَكُمْ" (يعني: الله ﷻ دې تاته هدايت وکړي. او الله ﷻ دې ستا

احوال او کار سم کړي)». (البخاري)

۱۴- د قهر او غوسې پر وخت دعا

﴿ اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ ﴾ (بخاري، مسلم)

ژباړه: زه په الله ﷻ سره له رټل شوي شيطان نه پناه غواړم.

۱۵- کله چې روژه دار ته څوک بښکنځلې وکړي نو هغه به

داسې وايي.

﴿ اِنِّي صَائِمٌ، اِنِّي صَائِمٌ ﴾ (بخاري، مسلم)

ژباړه: زه روژه یم، زه روژه یم.

۱۶- څوک چې د بښکنځلي وي هغه ته دعا

﴿ اَللّٰهُمَّ فَاَيُّمًا مُّؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ فَاَجْعَلْ ذٰلِكَ لَهٗ قُرْبَةً

اِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾ (بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! کوم مؤمن ته چې مې بښکنځلې کړې دي، نو هغه ورته د

قيامت په ورځ ځان ته د نژدیکت سبب وگرځوي.

۱۷- د نظر له ویرې دعا

کله چې له تاسو نه څوک له خپل ورور، او یا په خپل ځان کې، او یا خپل مال کې داسې څه وگوري چې له هغه نه تعجب وکړي، نو د هغه لپاره دې د برکت دعا وکړي، ځکه چې نظر کیدل حق دي.

(احمد، ابن ماجه)

مثلا و د وایي چې الله ﷻ دې برکت په کې واچوي.

۱۸- د تعجب او خوشحالونکي کار پېښیدو په وخت دعا

نبی ﷺ ته چې به کله خوشحالونکی کار مخې ته راغی نو داسې به یې ویل:

❀ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ.

(ابن السني، الحاكم)

ژباړه: پوره ستاینه هغه الله ﷻ لره ده چې په نعمت سره یې نیک کارونه ترسره کيږي.

❀ سُبْحَانَ اللَّهِ! (بخاري، مسلم)

ژباړه: الله ﷻ لره ټوله پاكي ده.

❀ اللَّهُ أَكْبَرُ! (بخاري، احمد)

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی دی.

۱۹- د خواشینونکي کار د پینیدو پر مهال دعا

نبی ﷺ ته به چې کله ناخوښ کار پینښ شونو داسې به یې ویل:

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ ﴾ (ابن السني، الحاكم)

ژباړه: پوره ستاینه ده الله ﷻ لره په هر حال کې.

۲۰- د مصیبت په وخت دعا

﴿ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ اجْرِنِي فِي مُصِيبَتِي،

وَاخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا ﴾ (مسلم)

ژباړه: بې شکه چې مونږ الله ﷻ لره یو. او هغه ته ورتلونکي یو. ای

الله ﷻ ما ته زما په مصیبت کې اجر راکړې او د هغه په بدل کې ما ته له

هغه نه ښه راکړې.

د ډوډۍ خوړلو سنتونه

د ډوډۍ نه وړاندې او د خوړلو پرمهال سنتونه

۱- بسم الله ويل

که په پیل کې ترې هیره شوه چې کله ورپه یاد شي ودې وايي:

❖ بِسْمِ اللّٰهِ اَوَّلُهُ وَاٰخِرُهُ - يَا بِسْمِ اللّٰهِ فِي اَوَّلِهِ

وَاٰخِرُهُ. (ترمذي)

ژباړه: په اول او آخر کې د الله په نامه سره (خوراک کوم)

۲- په بني لاس خوړل

رسول الله ﷺ فرمايي: «په بني لاس خوراک او څښاک کوي ځکه چې

شیطان په چپ لاس خوړل او څښل کوي». (موطا، احمد)

۳- د خپل طرف نه ډوډۍ خوړل

تیر درې سنتونه په دې حدیث کې ذکر دي: یو هلک د رسول ﷺ سره

ډوډۍ ته کېښناست نو رسول الله ﷺ ورته و فرمایيل: «ای هلکه! بسم

الله ووايه او په بني لاس یې خوره اوله خپل طرف نه یې خوره». (مسلم)

۴- که مری (لقمه) د چانه ولویږي نو د هغې خنډل او بیا

خوړل

رسول الله ﷺ فرمایي: «کله چې له تاسې نه مری ولویږي نو هغه دې

وځنډي او بیا دې یې وخوري». (مسلم)

۵- په دریو گوتو خوړل

حدیث شریف کښې راځي: رسول الله ﷺ به په دریو گوتو مری

خوړله. (مسلم)

۶- ډوډی ته د کښیناستلو طریقه

په زنگونو (د التحیات په شکل) کښیناستل. او یا ښی پښه درول او په

چپه پښه کښیناستل. (فتح الباري)

د ډوډۍ خوړلو نه وروسته سنتونه

۱- د لوبښي او ګوتو خټل

رسول الله ﷺ د ګوتو او لوبښي خټلو امر کړی او فرمایلي یې دي چې تاسې ته نه ده معلومه چې برکت په څه کېښي دی. (مسلم)

۲- د خوړلو نه وروسته د الله شکر ادا کول

حدیث شریف کېښي راځي چې: الله ﷻ له هغه بنده نه راضي کېږي چې د خوړلو نه وروسته د هغه شکر ادا کوي. (مسلم)

رسول الله ﷺ به په لاندې دعا سره د الله ﷻ شکر ادا کولو:

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَنَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ. ﴾

(ابوداود، ترمذي، ابن ماجه)

ژباړه: ټوله ستاینه هغه الله ﷻ لره ده چې پر مونږ یې خواړه و خوړل. او پر مونږ یې اوبه وڅښلې، او مونږ یې مسلمانان وګرځولو.

د دې دعا فضیلت دا دی چې د دې ویونکي تېر ګناهونه معاف کېږي.

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ. (ترمذی)

ژباړه: الهي! مونږ ته پدې خواړو کې برکت واچوې. او له هغه نه ښه خواړه را کړې.

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، غَيْرَ مَكْفِيٍّ

(بخاري، ترمذی)

وَلَا مُوَدِّعٍ، وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا.

ژباړه: ټوله ستاینه الله ﷻ لره ده. ستاینه ډیره زیاته. پاکه. او بابرکته.

نه پوره کیدونکې. او نه پرینودونکې. او له هغه نه نه مستغني

کیدونکې ستاینه. ای زموږ پروردگاره!

۳- دروزه ماتې په وخت کې دعا

ذَهَبَ الظَّمْأُ وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ، وَثَبَّتِ الأَجْرُ إِنِّ

شَاءَ اللهُ. (ابوداود)

ژباړه: تنده ولاړه. او رگونه لاندې شول. او که الله ﷻ وغواړي اجر حاصل

شوی دی.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ

تَغْفِرَ لِي. (ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه ستا په هغه رحمت سره چې هر څه ته رسيدونکي دي، له تانه سوال کوم چې ماته بښنه وکړي.

۴- د چا په کور کې دروژه ماتي په وخت دعا

أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ،

وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ. (ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: تاسو کره دې روژه دار روژه ماته کړي، او ستاسو ډوډۍ دې نيکان وخورې. او ملايکې دې درته دعا وکړي.

۵- څوک چې چا ته څښاک يا خوراک ورکړي هغه ته دعا

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيْمَا رَزَقْتَهُمْ وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ.

(مسلم)

ژباړه: الهي! تاچې دوی ته څه ورکړي په هغه کې برکت واچوي، او هغوی ته بښنه وکړي، او پرې ورحمیري.

۶- څوک چې په چا اوبه وڅښي یا یې د ورکولو اراده وکړي، هغه ته دعا

اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمْتَنِي وَأَسْقِ مَنْ سَقَّانِي. (مسلم)

ژباړه: الهي! ته خواړه ورکړه هغه چاته چې ماته یې خواړه راکړل، او خړوبه کړه هغه څوک چې زه یې خړوبه کړم.

۷- د حیوان ذبحه کولو پر وخت دعا

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ، اللَّهُمَّ

تَقَبَّلْ مِنِّي. (مسلم، بیهقي)

ژباړه: د الله ﷻ په نوم (حلالول کوم). الله ﷻ ډیر لوی دی. الهي! دا (قرباني) ستا له طرف نه ده، او ستا لپاره یې حلالوم. الهي! ته یې را څخه قبوله کړي.

د څښلو سنتونه

۱- بسم الله ويل

۲- په بني لاس څښل

رسول الله ﷺ فرمايي: «په بني لاس خوراک او څښاک کوي ځکه چې

(موطاء، احمد)

شیطان په چپ لاس خوړل او څښل کوي».

۳- د څښلو په وخت د لوبني نه بهر ساه (نفس) اخیستل او

په دريو ساگانو (نفسونو) او به څښل

په حدیث شریف کې راځي چې رسول الله ﷺ به د څښلو په وخت درې

(مسلم)

ځله ساه (تنفس) اخیستلو.

۴- په ناسته څښل

(مسلم)

رسول الله ﷺ فرمايي: ستاسې نه دې څوک په ولاړه څښل نه کوي

۵- د څښلونه وروسته الحمد لله ویل

رسول الله ﷺ فرمایي: «الله ﷻ له هغه بنده څخه راضي کيږي چې وڅوري او (دهغې شکر ادا کړي) الحمد لله ووايي. او چې کله وڅښي نو (دهغې شکر ادا کړي) الحمد لله ووايي.» (مسلم)

۶- د شیدو څښلو دعا

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ. (ترمذي)

ژباړه: الهي! مونږ ته په هغه کې برکت واچوې. او مونږ ته نور هم زیات راکړې.

د سفر اړوند اذکار

۱- د سپریدو دعا

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا

كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ، وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ﴾ (زخرف: ۱۳)

ژباړه: د الله ﷻ په نامه سره. الله ﷻ لره پوره ستاینه ده. پاک دی هغه ذات چا چې مونږ ته دا سپرلی. په ولکه کې راکړې (مسخره کړې) او مونږ د هغې مهاروونکي نه یو. او مونږ خپل پروردگار ته بیرته تلونکي یو.

اللَّهُ أَكْبَرُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ،
 اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا
 يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. (ابوداود، ترمذي)

ژباړه: الله ﷻ لره پوره ستاینه ده (درې ځلې)، الله ﷻ ډیر لوی دی (درې ځلې)، په پاکۍ سره یادوو تا ای الله ﷻ. ما پر خپل ځان زیاتې کړیدی. نو ماته بښنه وکړې. چې په رښتیا سره به له تانه بل څوک گناهونه نشي بښلای.

۲- د سفر دعا

درې ځلې "الله اکبر" ویل. بیا لاندي دعا ویل:

﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ،

وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ﴾ (زخرف: ۱۳)

﴿اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَىٰ، وَمِنَ

الْعَمَلِ مَا تَرْضَىٰ. اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا، وَاطْوِ

عَنَّا بَعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي

الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ

الْمَنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ. (مسلم)

ژباړه: پاک دی هغه ذات چې مونږ ته یې دا (سورلی) تابع کړیده. او

مونږ د هغه مهاروونکي نه یو. الهي! مونږ پدې سفر کې له تانه د نیکی او

پرهیزګاری، او د داسې عمل سوال کوو چې تا ته خوښ وي. الهي! ته

مونږ ته دا سفر آسانه کړې. او اوږدوالی یې راته لنډ کړې. الهي! ته مو

په سفر کې ملګری. او په کور کې سر پرست یې. الهي! زه په تاسره

پناه غواړم د سفر له سختۍ نه، او له خوار حالت نه، او مال او عيال ته له ناوړه بیره ستیدونه.

او چې کله له سفر نه بیره ستیدونکی وي نو همدا دعا به وایي، او ورسره به دا هم وایي:

﴿أَيُّبُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ﴾ (مسلم)

ژباړه: بیره راتلونکي، توبه ایستونکي، عبادت کوونکي، دخپل پروردگار ستایونکي یو.

۳- دمقیم دعا مسافر ته

﴿أَسْتَوِدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ﴾

(احمد، ترمذي)

ژباړه: زه ستا دین، او ستا امانت، او ستا د کارونو انجام الله ﷻ ته سپارم.

﴿ زَوَدَكَ اللهُ الثَّقَوَى وَغَفَرَ لَكَ ذَنْبَكَ وَيَسِّرَ لَكَ الْخَيْرَ

حَيْثُ مَا كُنْتَ. (ترمذي)

ژباړه: الله ﷻ دې درته د پرهيزگاري توبه درکړي. او الله ﷻ دې ستا

گناه وېشي. او چيرته چې يې (الله ﷻ دې) درته نيکي آسانه کړي.

۴- د مسافر دعا مقيم ته

﴿ اَسْتَوْدِعُكُمْ اللهُ الَّذِي لَا تَضِيحُ وَدَائِعُهُ. (احمد)

ژباړه: هغه الله ﷻ ته دې سپارم. چې هغه ته سپارل شوي نه ضايع

کيږي.

۵- په سفر کې تکبير او تسبيح

جابر رضي الله عنه فرمايي: کله به چې پورته ختلو نو (الله اکبر) به مو ويل. او کله

به چې ښکته کيدو نو (سبحان الله) به مو ويل. (البخاري)

۶- د سهار په وخت د مسافر دعا

﴿ سَمِعَ سَامِعٌ بِمَحْمَدٍ اللَّهِ، وَحُسْنِ بَلَائِهِ عَلَيْنَا رَبَّنَا

صَاحِبِنَا، وَأَفْضَلُ عَلَيْنَا عَائِذًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ ﴾ (مسلم)

ژباړه: یو شاهدي ورکونکي الله ﷺ لره (زمونږ) پر ستاینه، او پر مونږ

باندي د هغې د ښو نعمتونو شاهدي ورکړه، ای پروردگاره! زمونږ مل

اوسه، او خپل (بې شماره) نعمتونه (په خپل فضل سره) مونږ ته راکړه.

پناه غواړم په الله ﷺ سره (د دوزخ) له اور نه.

۷- په سفر یا پرته له سفر نه په یو ځای کې د کوزیدلو او

ودرېدلو دعا

﴿ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّمَامَاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴾ (مسلم)

ژباړه: د الله ﷺ په بشپړ کلام سره د هغه څه له شر نه پناه غواړم چې الله

ﷺ پیدا کړي دي.

۸- بازار ته دننوتلو دعا

❖ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. (ترمذي)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته. یو دی شریک نه لري. هغه لره پاچاهي او غوره ستاینه ده. ژوند وړ کوي. او مرگ راولي. او هغه (همیشه) ژوندی دی. مرگ نه لري. خیر دده په لاس کې دی. او هغه پر هر څه قادر او برلاسی دی.

۹- کلي یا ښار ته دننوتلو دعا

❖ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ
الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا
أَضَلَّنَ، وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا ذَرَبْنَ، أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ

الْقَرِيَّةِ وَخَيْرِ أَهْلِهَا وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا
وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا. (حاکم، ابن سني)

ژباړه: الهي! د اوو آسمانونو او د هغو تر سيوري لاندي مخلوقاتو
پروردگاره! او د اوو ځمکو او د هغو پرسر مخلوقاتو پروردگاره! او د
شیطانانو او په هغوی سره گمراه شویو مخلوقاتو پروردگاره! او د
بادونو او په هغوی سره د الوزل شویو مخلوقاتو پروردگاره! زه د دې
کلي خیر. او د هغه د اوسیدونکو خیر. او د هغه څه خیر درنه غواړم کوم
چې په هغه کې دي. او په تا سره پناه غواړم د هغه (کلي) له شر نه، او د
هغه د اوسیدونکو له شر نه، او د هغه څه له شر نه کوم چې په هغه کې
دي.

۱۰- د خره د هنگاري په وخت دعا

﴿أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾

ژباړه: پناه غواړم په الله ﷻ سره درېتل شوي شیطان نه

۱۱- د چرگ د آذان په وخت دعا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! زه ستاد فضل سوال کوم.

رسول الله ﷺ فرمايي: «کله چې د چرگ آذان واورئ، نو د الله ﷻ نه د هغه د فضل سوال وکړئ. ځکه چې هغه د آذان په وخت کې ملايکه ليدلې وي. او کله چې د خره هنگار واورئ، نو په الله ﷻ سره له شيطان نه پناه وغواړئ. ځکه چې هغه د هنگاري په وخت شيطان ليدلی وي.»

د موسم اړوند اذکار او دعاگانې

۱- د نوې مياشت ليدلو دعا

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ،
وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى،
رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ. (ترمذي، دارمي)

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی دی، الهي! نه دغه نوې (مياشت) پر مونږ باندې
 راوخپزه، له امن او ايمان سره، او له سلامتیا او اسلام سره، او له توفیق
 سره هغه څه ته چې ته یې خوښوي، ای میاشتي زمونږ او ستا پروردگار
 الله ﷻ دی.

۲- د موسم اولنی میوې لیدو دعا

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا،
 وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مُدِّنَا. (مسلم)

ژباړه: الهي! زمونږ په میوه کې راته برکت واچوي، او زمونږ په ښار کې
 راته برکت واچوي، او زمونږ په (صاع) کې راته برکت واچوي، او زمونږ
 په (مد) کې راته برکت واچوي.

صاع او مد د وزن دوه پیمانې دي.

فايده: کله به چې رسول ﷺ ته نوې میوه راوړلی شوه هغه به په لاس
 کې ونیوه او دا دعا به یې وویل. بیا به یې په حاضر و خلکو کې تر ټولو
 کوچني ته ورکړه. (مسلم، الموطأ)

۳- د باد الوتلو په وخت دعا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا.

(ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! له تانه د دې باد دخیر سوال کوم. او له شر نه یې په تاسره پناه غواړم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا

أُرْسِلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا

أُرْسِلَتْ بِهِ. (مسلم، بخاري)

ژباړه: الهي! زه له تانه د دې باد دخیر سوال کوم. او د هغه څه دخیر

سوال درنه کوم چې په هغه کې دی. او کوم خیر چې له ځان سره یې

راوړی دی. او په تاسره پناه غواړم د هغه له شر نه. او د هغه څه له شر نه

چې په هغه کې دی. او له هغه شر نه چې له ځان سره یې راوړی دی.

۴- د تالندي دعا

سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ

خِيفَتِهِ. (موطا)

ژباړه: پاک دی هغه ذات چې تالنده او ملايکې د هغه له ويرې نه د هغه حمد ثنا او تسبيح وايي.

۵- د استسقاء (باران غوښتنې) لپاره خو دعاگانې

اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْشًا مُّغِيثًا مَرِيئًا مَرِيئًا، نَافِعًا غَيْرَ

ضَارٍّ، عَاجِلًا غَيْرَ آجِلٍ. (ابوداود)

ژباړه: الهي! پر مونږ باران و وروي. نجات ورکونکی. مزه لرونکی، وابنه شنه کونکی. فايده رسونکی. ضرر نه رسونکی. ژر کيدونکی، نه ځنډيدونکی.

اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا.

(بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! پر مونږ باران ووروي، الهي! پر مونږ باران ووروي، الهي!
پر مونږ باران ووروي.

اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ،
وَأَحْيِ بَلَدَكَ الْمَيِّتَ. (ابوداود)

ژباړه: الهي! خپل بنده گان، او خپل څاروي خړوب کړه، او خپل
رحمت خپور کړه، او خپل مړ ښار ژوندي کړه.

۶- د آسمان شين کيدو دعا

اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ
وَالظَّرَابِ، وَبُطُونِ الْأُودِيَّةِ، وَمَنَْابِتِ الشَّجَرِ.

(بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! زموږ په شاوخوايي وروڼو، او نه پر مونږ باندي، الهي! پر
غرورغو او د خوړونو په مينځونو، او د ونو شنه کيدلو ځايونو کې يې و
وروڼو.

۷- د باران وريدو په وخت کې دعا

اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا. (بخاري)

ژباړه: الهي! د خیر او فایدې باران یې کړې.

۸- د باران وريدلو نه وروسته دعا

مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: د الله ﷻ په فضل او رحمت سره پر مونږ باران ووریده.

په اهل او اولاد پورې اړوندې دعاگانې

۱- واده کونکي ته دعا

بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ.

(ابوداود)

ژباړه: الله ﷻ دې تالره برکت درکړې. او پر تا دې برکت وکړې، او

تاسې دواړه دې په خیر سره یوځای کړې.

۲- دخپلې بنځې (میرمنې) لپاره دعا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ.

(ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه له تانه د دې (میرمنې) د خیر سوال کوم. او د هغه څه د
خیر سوال درنه کوم په کوم چې تا هغه پیدا کړې ده. او پناه غواړم په تا
سره د دې له شر نه. او له هغه شر نه په کوم چې تا هغه پیدا کړې ده.

۳- له خپلې بنځې سره د کوروالي نه مخکې دعا

بِسْمِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ جَبَبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَبَبِ

الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا. (بخاري، مسلم)

ژباړه: د الله ﷻ په نوم. الهي! ته مو له شیطان نه لیرې کړې. او شیطان
زمونږ له هغه اولاد نه لیرې کړې چې تا مونږ ته را کړی (مقدر کړی).

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: کله چې يو کس له تاسو نه د کوروالي اراده وکړي او دا دعا ووايي او اولاد يې پيدا شي، هيشکله به شيطان ورته ضرر ونه رسوي.

۴- مور او پلار ته د اولاد مبارکي ورکول

﴿بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ،

وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرَزَقْتَ بِرَّةً﴾.

ژباړه: الله ﷻ دې ستا په درکړل شوي ماشوم کې برکت واچوي. او د هغه د ورکونکي شکر اداء کړي. او ماشوم دې خپل قوت (ځوانۍ) ته ورسېږي. او د هغه نيکي (بنيگنه او فرمانبرداري) دې په نصيب شه.

(الأذکار للنووي)

۵- او د ماشوم والدين به په ځواب کې داسې وايي:

﴿بَارَكَ اللهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللهُ خَيْرًا،

وَرَزَقَكَ اللهُ مَعْلَهُ، وَأَجْزَلَ ثَوَابِكَ﴾.

(الأذکار للنووي)

ژباړه: الله ﷻ دې تاته برکت درکړي. او پر تادي برکت کښيږدي. او
 الله ﷻ دې تاته نيکه جزا (ثواب) درکړي. او همداسې ماشوم دې در په
 برخه کړي. او ثواب دې تاته زيات کړي.

۶- ماشومانو د حفظ او امان لپاره دعا

❁ أُعِيذُكَ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّمَةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ

وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَةٍ. (بخاري)

ژباړه: زه د الله ﷻ په کامل کلام سره تاته له هر شيطان. او زهر ناک
 حيوان نه. او له هرې آفت او ضرر رسونکې سترگې نه پناه غواړم.

رسول الله ﷺ به د حسن او حسين رضي الله عنهما لپاره په همدې الفاظو

پناه غوښتله او فرمايل به يې " أُعِيذُكُمْ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ... " (بخاري)

د خفگان او غم دعاگانې

۱- چاته چې يو کار مشکل شي د هغه دعا

اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا، وَأَنْتَ تَجْعَلُ

الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا. (ابن حبان)

ژباړه: الهي! هيڅ آسانه شی نشته. مگر هغه چې ته یې آسان کړې. او ته چې وغواړې سخت او گران آسانوي.

۲- د پريشانۍ او غم ليرې کولو دعا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ

وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ

الرِّجَالِ. (البخاري)

ژباړه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم له پريشانۍ او غم نه. او له

کمزورتيا (سستی) اولټي نه. او بخيلتوب او بې زړه توب نه. او د قرض

له زياتيدو او دخلکو له غلبې موندلو نه.

اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ ابْنُ أُمَّتِكَ، نَاصِيَتِي
 بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَاؤِكَ، أَسْأَلُكَ
 بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ
 خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ
 الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَيْعَ قَلْبِي، وَنُورَ
 صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي. (احمد)

ژباړه: الهي! زه ستا بنده، ستا د بنده زوی، ستا د مینځې زوی یم، زما
 غاړه ستا په لاس کې ده، ستا حکم پر ما جاري دی، ستا فیصله زما په
 حق کې عادلانه ده، ستا په هر هغه نوم سره له تانه سوال کوم، چې تا
 خپله خپل ځان په هغه نومولی دی، او یا دې په خپل کتاب کې نازل
 کړیدی، او یا دې له خپل مخلوق نه چاته بنودلی دی، او یا دې په خپل
 غیبی علم کې له ځان سره ساتلی دی، پدې ټولو درنه سوال کوم چې

قرآنکریم زما د زره پسرلی، او د سینې روښنایي، او د غمونو لرې کونکی، او د پریشانو ختمونکی وگرځوي.

۳- د بې قراری دعا

❖ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَكِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: بل د عبادت وړ (معبود) نشته بې له هغه الله ﷻ نه چې لوی او حلم لرونکی دی. بل د عبادت وړ (معبود) نشته بې له الله ﷻ نه چې د لوی عرش خبستن دی. بل د عبادت وړ (معبود) نشته بې له الله ﷻ نه چې د آسمانونو او ځمکې پروردگار دی. او د عزتمند عرش پروردگار دی.

❖ اللَّهُمَّ رَحْمَتِكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. (ابوداود، احمد)

ژباړه: الهي! زه ستا د رحمت اميد لرم، نو زما نفس ته مې د سترگې د رپ په اندازه هم مه پريږده، او زما کارونه ټول راته اصلاح کړې، بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته.

❖ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

(الترمذي)

ژباړه: بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، پاک يې ته، په رښتيا سره زه له ظالمانو نه يم.

❖ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً (ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: الله ﷻ الله ﷻ زما پروردگار دی، له هغه سره هېڅ شریک نه بولم.

۴- د قرض نه د خلاصیدو دعا

❖ اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ

عَمَّنْ سِوَاكَ. (ترمذي)

ژباړه: الهي! ستا په حلالو مې ستا له حرامو نه وساتې، او ستا په فضل مې بې له تاله بل هر چانه بې نيازه کړې.

فضيلت: علي رضي الله عنه فرمايي "که پر تا باندې دغره په اندازه قرض هم وي الله به يې (ددې دعا په ويلو) درنه ادا کړي". (ترمذي)

۵- د شيطاني وسوسې لرې کولو دعا

﴿أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾ (مسلم)

ژباړه: له رتل شوي شيطان نه په الله ﷻ سره پناه غواړم.

او بيا د چپ طرف ته درې ځلې لارې تف کړي.

۶- د بد شگومي بد گڼلو دعا

﴿اللَّهُمَّ لَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرُكَ، وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا

إِلَهَ غَيْرُكَ﴾ (احمد، ابن سني)

ژباړه: الهي! بد شگومي يوازې ستا لخوا نه او ستا په حکم سره ده، او

خير ټول ستا لخوا نه دی، او بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته.

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: کوم کس چې له کوم کار څخه د بد فالي نيولو له امله شاته شو، نو هغه شرک وکړ، صحابه کرامو وويل: کفار ه يې څه ده؟ هغوی و فرمايل: دا (دعا) دووايي... (احمد)

۷- د دجال له فتنې نه ځان ساتل

رسول الله ﷺ فرمايي: چا چې د سورت كهف اولني لس آيتونه ياد كړل، له دجال نه به وژغورل شي. (مسلم)

او همدارنگه په هر لمانځه كې د وروستني ناستې د (التحيات) نه وروسته په الله ﷻ سره د دجال له فتنې نه پناه غوښتل.

د مرض اړوند دعاگانې

۱- په بدن کې د درد احساسولو دعا

دردمند کس به خپل لاس د خپل بدن په دردمن ځای کېږدي، او درې ځلې به بسم الله ووايي، او اوه ځلې به لاندې دعا ووايي:

﴿أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ﴾ (مسلم)

ژباړه: زه په الله ﷻ سره او د هغه په قدرت سره پناه غواړم د هغه څه له شر نه چې ما ته رسيدلی دی، او زه ځنې ویرېږم.

۲- د مريض پوښتنې په وخت هغه ته دعا

﴿لَا بَأْسَ ظُهورًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ﴾ (البخاري)

ژباړه: څه پروا نشته، دا مريضی که الله ﷻ وغواړي ستا د گناهونو د پاکوالي سبب به وي.

﴿أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ﴾

(ترمذي)

ژباړه: له هغه لوی او عظمت واله الله ﷻ نه سوال کوم چې د لوی عرش خښتن دی، چې تالره شفا او روغتیا در کړي. (اوه خلی)

فضیلت: رسول الله ﷺ فرمایي: چې یو مسلمان د داسې یو ناروغ پوښتنه وکړي چې د مرګ نېټه یې نه وي راغلي او دا دعا اوه ځله ووايي الله تعالی به یې خامخا رغوي. (احمد، ترمذی)

۳- د ژوند نه د نا امیده مریض ځان ته دعا

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى.

(بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! ما ته بښنه وکړې. او پر ما رحم وکړې. او د لوړ مقام والا پیغمبرانو سره مې یو ځای کړې.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ لِلْمَوْتِ لَسَكْرَاتٍ.

(بخاري)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، په رښتیا سره چې مرګ ډیرې سختی لري.

❖ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا
 إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ
 وَلَهُ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

(ترمذي)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته. الله ﷻ ډير لوی
 دی، بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته هغه یو دی. بې له الله
 ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، هغه یو دی شریک نه لري. بې له
 الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته هغه لره پاچاهي ده، هغه لره
 پوره ستاینه ده، بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، او نشته
 طاقت او قوت (د گناه نه د ځان ساتلو، او د نیکیو د کولو) مگر د یو
 الله ﷻ په مدد او توفیق سره.

دمرگ اړوند دعاگانې

۱- د مړي سترگو پټولو په وخت دعا

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ،

وَاخْلُفْهُ فِي عَقْبِهِ فِي الْغَائِبِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ

الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَتَوَزَّ لَهُ فِيهِ. (مسلم)

ژباړه: ای الله ﷻ فلان کس (نوم به یې اخلي) ته بښنه وکړې، او د

هدایت شویو کسانو په جمله کې یې درجه لوړه کړې، او د هغه وارثانو

لپاره له هغه نه وروسته سرپرست اوسې، مونږ او ده ته بښنه وکړې، ای

د مخلوقاتو پروردگاره! او قبر یې ورته پراخ، او روښانه کړې.

۲- د جنازې د لمانځه دعا

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا

وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنْعَمْنَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ

مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى
 الْإِيمَانِ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ (ابن ماجه)
 ژباړه: ای الله ﷻ! ز مونږ ژوندي ته، او مړي ته، او حاضر ته، او غائب
 ته، او واړه ته، اولوی ته، اونر ته، او بشخي ته، بښنه وکړې، ای الله ﷻ!
 له مونږ نه چې چا ته ژوند ور کړې، نو د اسلام سره ژوند ور کړه، اوله
 مونږ نه چې چا ته مرگ راولې، نو له ایمان سره یې مړ کړې، ای الله ﷻ!
 د دې مړي له اجر نه مو مه محرومه وې، اوله هغه نه وروسته مو مه
 گمراه کوي.

۳- د جنازې دلمانځه نورې دعاگانې

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنَّهُ، وَأَكْرِمْ
 نُزْلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالطَّلْحِ وَالْبَرَدِ،
 وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الْعُوبَ الْأَبْيَضَ مِنَ
 الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ

أَهْلِهِ، وَرَوْجًا خَيْرًا مِنْ رَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِذْهُ

مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ. (مسلم)

ژباړه: ای الله ﷻ! ده ته بسنه وکړې او رحم پرې وکړې، او عافیت ور ته ورکړې، او عفوه ورته وکړې، او غوره میلستیا یې وکړې، او د داخلیدو ځای یې پراخه کړې، او په اوبو او واوره او بړۍ سره یې وویښې، او له گناهونو نه یې داسې پاک کړې لکه څنگه چې دې سپینه جامه له خپرو نه پاکه کړیده، او (د دنیا) له کور نه غوره کور، او له کورنۍ، او له بنځې نه یې غوره بنځه ورکړې، او جنت ته یې داخل کړې، او د قبر له عذاب او د دوزخ له عذاب نه یې وساتې.

اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانَ بَنَ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلٍ

جَوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ

أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ، فَاعْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ

الرَّحِيمُ. (ابن ماجه، ابوداود)

عليکم بسنتي [۱۸۶] دورخني ژوند مهم اذکار او سنتونه

ژباړه: ای الله ﷻ! په رښتیا سره فلان د فلاني زوی ستا په حفظ او ستا په پناه کې دی. نو د قبر له ازمایش نه، او د دوزخ له عذاب نه یې وساتې، او ته د وفا او پیمان څښتن یې، نو هغه ته بښنه وکړې، او رحم پرې وکړې، بیشکه ته بښونکی او بې حده مهربان یې.

اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ احْتِاجُ إِلَى رَحْمَتِكَ،
وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَرِّدْ فِي حَسَنَاتِهِ،
وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ. (حاکم)

ژباړه: الهي! ستا بنده، او ستا د مينځې زوی دی، ستا رحمت ته محتاج دی، او ته یې له عذابولو نه بې نیازه یې. که نیک عمله وي نو نیکۍ یې نورې هم زیاتې کړې، او که گنهگار وي نو عفو ورته وکړې.

۴- د ماشوم د جنازې دعا

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا قَرِطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا.
ژباړه: الهي! ته یې زموږ لپاره مخکښ، او اجر جوړونکی وگرځوې.

(بخاري، بیهقي، مصنف عبدالرزاق)

۵- دمري وارثانو ته د تسليت دعا

❖ إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أُعْطِيَ، وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ

بِأَجَلٍ مُّسَمًّى فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: الله ﷻ لره دي څه يې چې واخستل، او هغه لره دي څه چې ورکوي، او هر څه د ده په نزد تر ټاکلې نېټې پورې دي، او ښايي چې صبر وکړې او له الله ﷻ نه ثواب وغواړې.

❖ أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ، وَأَحْسَنَ عَزَاكَ، وَغَفَرَ لِمِيتِكَ.

(اذکار نووي)

ژباړه: الله ﷻ دې تا لره لوی اجر درکړي، او تا لره دې ښه تسلي درکړي، او ستا مړي ته دې ښه وکړي.

۶- دمري ښخولو په وخت دعا

❖ بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ.

(ابوداود)

د الله ﷻ په نوم او د رسول الله ﷺ د سنت په لار کې.

ژباړه: د الله ﷻ په نوم سره، او د پيغمبر ﷺ په سنت سره (يې قبر ته داخلوو).

۷- د مړي بنخولو نه وروسته دعا

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ تَبِّتْهُ. (ابوداود)

ژباړه: الهي! هغه ته بښنه وکړې، الهي! ته يې (په سوال او ځواب کې) ثابت قدمه لرې.

۸- د قبرونو د زيارت کولو دعا

اللَّسَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، نَسْأَلُ اللَّهَ
لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ. (مسلم)

ژباړه: ای د دې ځایونو او سیدونکو مؤمنانو او مسلمانانو! پر تاسو دې سلام وي، او که الله ﷻ وغواړي مونږ هم په تاسو پسې یو، او الله ﷻ دې زمونږ په مخکینیو او وروستیو رحم وکړي، زه ځان ته او تاسو ته له الله ﷻ نه عافیت غواړم.

د شپې په پیل کې بعضې نیک آداب

نبی ﷺ فرمایي " کله چې شپه تیاره شي، یا شپه درباندي راشي نو خپل ماشومان له کورنه بهر مه پریردی، ځکه چې شیطانان پدې وخت کې خوریري، بیا چې کله د شپې یو ساعت تیر شي نو بیا یې خوشي کړئ، او دروازي موبندي کړئ او د الله ﷻ نوم (پرهغې) یاد کړئ، ځکه چې شیطانان بنده دروازه نشي پرانستلی، او د خپل مشکونو (داوبو خښلو لوبنو) سرونه پټ کړئ، او د الله ﷻ نوم (پرې) یاد کړئ، او خپل لوبني پټ کړئ او د الله ﷻ نوم پرې یاد کړئ. که څه هم له پاسه پرې څه کیږدی، او خپل چراغونه مړه کړئ." (البخاري، مسلم)

بعضې عمومي اذکار

۱- استغفار او توبه

❖ **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ**
وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.

ژباړه: له هغه لوی او عظمت واله الله ﷻ نه بښنه غواړم، چې بې له هغه نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، ژوندی دی، (د کایناتو) تدبیر وټکی دی، او زه هغه ته توبه وباسم.

رسول الله ﷺ فرمایي: «څوک چې دا دعا ووايي نو الله ﷻ به هغه ته بښنه وکړي، که څه هم له کفارو سره د جهاد له میدان نه تښتیدلی وي».

(ابوداود، ترمذی)

۲- تسبیح

سُبْحَانَ اللَّهِ. اللَّهُ پاک دی (۱۰۰ ځلې)

فضیلت: څوک چې سل ځلې سبحان الله ووايي، نو (۱۰۰۰)

زر گناهونه به یې معاف شي او (۱۰۰۰) زر نیکۍ به ورته ولیکل شي.

(مسلم)

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ.

ژباړه: الله ﷻ پاک دی، په عظمت او لویۍ، او ستاینې سره.

څوک چې دا ذکر ووايي نو په جنت کې به ورته (د هر ځل په بدله کې)

يوه د خور ماونه وکړل شي. (ترمذي، حاکم)

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

ژباړه: الله ﷻ پاک دی په ستاينه سره، الله ﷻ پاک دی په عظمت او

لویۍ سره.

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: «دوه کلمې دي چې پر ژبه ډيرې آسانه

دي، او په تله کې ډيرې درندې دي، او الله ﷻ ته ډيرې خوښې دي، هغه

دادي (سبحان الله و...». (بخاري، مسلم)

۳- الله ﷻ او رسول الله ﷺ ته خوښې کلمې

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ

أَكْبَرُ. (سل خلی)

ژباړه: الله ﷻ پاک دی، ټوله ستاينه الله ﷻ لره ده، نشته د عبادت وړ

(معبود) مګر يو الله ﷻ دی، او الله ﷻ ډير لوی ذات دی. (مسلم، ترمذي)

فضیلت: ددې ذکر په ویلو سره لاندې اجرونه تر لاسه کیږي:

◀ سل ځله سبحان الله ویلو سره د سلو حجونو ثواب.

◀ سل ځله الحمد لله ویلو سره د الله ﷻ په لاره کې د سلو آسونو وړ کولو یا سل ځله په جهاد کې د شریکیدلو اجر او ثواب.

◀ د سل ځله لا اله الا الله اجر د اسماعیل علیه السلام له اولاد نه د سلو غلامانو آزادولو برابر دی.

➤ او د سل ځله الله اکبر ویلو ثواب نه زیات ثواب به پدې ورځ دهیڅ شي نه وي، مگر دهغه چا چې ددې نه زیات الله اکبر ووايي. (ترمذي)

۴- الباقيات الصالحات (د انسان نه وروسته پاتې کیدونکې نیکۍ)

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ،

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. (احمد، مجمع الزوائد)

ژباړه: الله ﷻ پاک دی. ټوله ستاینه الله ﷻ لره ده، نشته د عبادت وړ

(معبود) مگر یو الله ﷻ دی، او الله ﷻ ډیر لوی ذات دی، او نشته طاقت

او قوت (د گناه نه د ساتلو، او د نیکیو د کولو) مگر د یو الله ﷻ په مدد او

توفیق سره.

۵- د جنت د خزانو نه یوه خزانه

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. (بخاري بمع فتح، مسلم)

ژباړه: نشته طاقت او قوت (د گناه نه د ساتلو، او د نیکیو د کولو) مگر د

یو الله ﷻ په مدد او توفیق سره.

۶- په نبي ﷺ باندې په کثرت سره درود ويل

نبي ﷺ فرمايي "څوک چې پر ما يو ځل درود ووايي نو الله ﷻ به پر هغه لس ځلې رحمت ووايي" (مسلم)

نبي ﷺ فرمايي "بې له شکه الله ﷻ لره په ځمکه کې گرځيدونکې فرستې دي چې زما دامت سلام ماته رسوي." (مسند احمد)

يادونه: د درود مختلف الفاظ له رسول الله ﷺ څخه ثابت شوي دي. خو تر ټولو غوره ابراهيمي درود دی.

✽ ابراهيمي درود: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ،
كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰى آلِ اِبْرٰهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ
مَجِيْدٌ. اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ
عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰى آلِ اِبْرٰهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَجِيْدٌ.

ژباړه: الهي! پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عيال درود وليږه، لکه
 څنگه چې دې پر ابراهيم عليه السلام او د ابراهيم عليه السلام پر اهل و عيال درود
 ليرلی دی، په رښتيا سره ته ستايلى شوی يې، دلويي خاوند يې.

هي! برکت نازل کړه پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عيال باندي،
 لکه څنگه چې دې برکت نازل کړی دی پر ابراهيم عليه السلام، او د ابراهيم
عليه السلام پر اهل و عيال باندي، په رښتيا سره ته ستايل شوی، دلويي خاوند
 يې.

فضيلت: ابودرداء رضي الله عنه وايي: چې رسول الله ﷺ وفرمايل: هغه څوک چې د
 سهار او ماښام پر وخت لس ځله پر ما درود واستوي، د قيامت په ورځ
 يې زما شفاعت په نصيب کيږي. (مجمع الزوائد)

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. (نسائي)

ژباړه: الهي! پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عيال درود وليږه.

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ. (مجمع الزوائد)

ژباړه: الهي! زموږ پر پيغمبر محمد ﷺ درود او سلام وليږه.

هره مياشت د قرآن کریم ختم

رسول الله ﷺ فرمايي: «په مياشت کې يوځل قرآن کریم تلاوت کوي».

(ابوداود)

په مياشت کې د قرآن کریم د ختمولو طريقه داده چې د هر فرض لمانځه نه وړاندې يا وروسته کم له کمه څلور رکوع تلاوت کړئ په دې طريقه به په شپه او ورځ کې يوه پاره پوره کيږي که هره ورځ دا کار ترسره شي په دیرشو ورځوکې به قرآن کریم مکمل شي.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
اِنَّ اَكْبَرُ شَیْءٍ اَنْ یُّدْرَسَ الْقُرْآنُ
وَلَا یُحْمَدُ اِلَّا بِحَمْدِهِ
وَلَا یُتَعْبَدُ اِلَّا بِتَعْبَادِهِ
وَلَا یُتَمَنَّى اِلَّا بِتَمَنّیِّهِ
وَلَا یُتَوَكَّلُ اِلَّا بِتَوَكُّلِهِ
وَلَا یُتَوَقَّعُ اِلَّا بِتَوَقُّعِهِ
وَلَا یُتَوَجَّهُ اِلَّا بِتَوَجُّهِهِ
وَلَا یُتَوَسَّلُ اِلَّا بِتَوَسُّلِهِ
وَلَا یُتَوَصَّلُ اِلَّا بِتَوَصُّلِهِ
وَلَا یُتَوَصَّلُ اِلَّا بِتَوَصُّلِهِ
وَلَا یُتَوَصَّلُ اِلَّا بِتَوَصُّلِهِ

خلورم باب

د قرآن او مسنونہ اذکار و پیه ذریعہ علاج

د قرآن کریم آیاتونہ او د نبی کریم ﷺ مبارکې دعاگانې او اذکار الله ﷻ خپلو بندگانو ته له ظاهري او باطني امراضو څخه شفاء گرځولي، الله ﷻ فرمایي: "مونږ په قرآن کې هغه څه را نازلوو چې د مؤمنان لپاره پکې شفاء او رحمت دی" (الإسراء: ۸۲)

له عوف بن مالک ﷺ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمایلي: خپل دمونه ماته را وښیئ، کوم دم چې شرک ونه لري پروا نه کوي (یعني جواز لري). (مسلم)

جابر بن عبد الله ﷺ فرمایي یو کس لږم و چیچلو او مونږ د نبی کریم ﷺ سره ناست وو نو یو کس وویل چې ای دې الله ﷻ رسوله آیا دم یې کړم نو

نبي کریم ﷺ و فرمايل: ستاسي نه چي څوک خپل ورور ته بنيگنه
(فایده) ور رسولی شي نو دا کار د وکړي.
(مسند أحمد)

د علماؤ پدې اجماع (اتفاق) دی چې په هر دم کې لاندې درې شروط
پوره شي هغه جائز دی:

۱- د الله ﷻ په کلام (قرآن کریم)، د هغه په پاکو نومونو او صفاتو او د
نبي کریم ﷺ په ماثور واذکارو او دعاگانو سره دم کول.

۲- دم باید په لغت عربي او په با مفهومه الفاظو وي.

۳- دم کونکی باید پدې عقیده وي چې دا دم د الله ﷻ په اذن سره شفاء
ورکوي. (فتح الباري ۱۰/۱۹۵)

(مسند)

شرعي رقيه (دم)

په لاندې کړنو کې د قرآن کریم له آیتونو او د نبی کریم ﷺ له مبارکو احادیثو څخه د دم لپاره یو څو جامع اذکار ذکر کوو چې د الله ﷻ په اذن سره د هر مرض لپاره شفاء ده:

۱- سورة الفاتحه.

۲- آیت الکرسي:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

٣- دسورة البقرة دوه آخري آيتونه :

﴿أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ
أَمَّنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نَفَرِقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْ رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
التَّصِيدُ ﴿٦٠﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا
كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ
كُنَّا مُسِيئِينَ أَوْ أخطَانَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لِطَاقَةِ لَنَا بِهِ
وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى
الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦١﴾﴾

۴۔ درې آخري سورتونه درې ځلې :

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ﴿ اللّٰهُ
الصَّمَدُ ﴿ لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ ﴿ وَلَمْ یَكُنْ لَهُ کُفُوًا

اَحَدٌ ﴿

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿ قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الفَلَقِ ﴿

مِنْ هَرِّ مَا خَلَقَ ﴿ وَمِنْ هَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ﴿ وَمِنْ

هَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِی الْعُقَدِ ﴿ وَمِنْ هَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ﴿

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿ قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿

مَلِکِ النَّاسِ ﴿ اِلٰهِ النَّاسِ ﴿ مِنْ هَرِّ الْوَسْوَاسِ

الْخَنَّاسِ ﴿ الَّذِیْ یُوسْوِسُ فِی صُدُوْرِ النَّاسِ ﴿ مِنْ

الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿

۵- أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ، رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ

(اوہ خلی) (الترمذی، ابوداؤد)

۶- مریض د پہ خوب من خای لاس کیردی او درې خلی د (بِسْمِ اللَّهِ

) ووی او ور پسې د اووه خلی (أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ هَرِّ

مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ) ووی. (مسلم)

۷- اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ، أَذْهِبِ الْبَاسَ وَاشْفِهِ أَنْتَ

الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا.

(البخاري، مسلم)

۸- أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ

وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَةٍ. (البخاري)

۹- أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَّةِ مِنْ هَرِّ مَا خَلَقَ. (مسلم)

١٠- أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ، مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ،
وَهَزْ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ، وَأَنْ يَحْضُرُونِ.

(ابوداود، الترمذي)

١١- أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهَا بَرٌّ،
وَلَا فَاجِرٌ مِنْ هَزْمِ مَا خَلَقَ، وَذَرَأَ وَبَرَأَ، وَمِنْ هَزْمِ مَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ هَزْمِ مَا يَعْرُجُ فِيهَا، وَمِنْ هَزْمِ مَا ذَرَأَ
فِي الْأَرْضِ، وَمِنْ هَزْمِ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمِنْ هَزْمِ فِتَنِ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَمِنْ هَزْمِ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ
بِخَيْرٍ، يَا رَحْمَنُ. (مسند أحمد)

١٢- اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، مُنْزِلَ الثُّورَةِ وَالْإِنْجِيلِ

وَالْقُرْآنِ ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، أَعُوذُ
بِكَ مِنْ هَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ ، أَنْتَ الْأَوَّلُ
لَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ ، وَأَنْتَ الْآخِرُ لَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ ،
وَأَنْتَ الظَّاهِرُ لَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ لَيْسَ
دُونَكَ شَيْءٌ . (مسلم)

١٣- بِاسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ هَرِّ كُلِّ
نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ اللَّهُ يَشْفِيكَ بِاسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ .
(مسلم)

١٤- بِاسْمِ اللَّهِ يُبْرِيكَ وَمِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ وَمِنْ هَرِّ
حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ وَهَرِّ كُلِّ ذِي عَيْنٍ . (مسلم)

۱۵- بِسْمِ اللّٰهِ اَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ حَسَدِ

حَاسِدٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ اللّٰهُ يَشْفِيكَ. (ابن ماجه)

يادونه : له پورتنیو اذکارو لوستلو وروسته د د مریض خوږمن ځای په
بني لاس مسحه او لوستل شوي اذکار د پرې چف کړای شي.

(فتح الباري ۶۲/۹ - ۲۰۸/۱۰)

د سحر (جادو) علاج په شرعي طريقه سره

هغه څه چې د سحر (جادو) نه ځان پرې ساتل کيږي:

۱- ټول فرائض او واجبات ادا کول، له ټولو محرماتو ځان ژغورل او له
ټولو گناهونو څخه توبه ويستل.

۲- په کثرت سره د قرآن کریم تلاوت کول، هر ورځ بايد د قرآن کریم
یو جزء (یوه برخه) تلاوت کړای شي.

۳- آیت الکرسی له هر فرض لمانخه نه وروسته ، د خوب پر وخت ، اود سبا او ماښام پر وخت لوستل .

۴- معوذات (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ.....، قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ،....

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ...) درې درې ځلې سبا ، ماښام او د خوب پر وخت لوستل .

۵- د سبا او ماښام اذکار ، له فرض لمانخه وروسته اذکار ، او د خوب پر وخت اذکار په پابندی سره ویل . (البخاري، مسلم، الترمذي، ابوداود، الحاکم)

۶- دامکان په صورت کې د سهار په نهره اووه دانې عجوة خورما خورل ، نبي ﷺ فرمایي : څوک چې سهار اووه دانې عجوة و خوري هغې ته به پدې ورځ کې زهر او سحر څه زیان ونه رسوي . (البخاري، مسلم)

یادونه : د امام مسلم په یو روایت کې د مدینې منورې عامه خورما ذکر شوې ، د بعضې علماؤ نظر دادی چې هره خورما و خورل شي د الله ﷻ نه امید دی چې دافایده به پرې مرتبه شي .

که چیرته په چا سحر وشي نو هغه (مريض) دلاندې لاره اختیار کړي:

۱- غالباً ساحران چې کله سحر کوي نو په یوه جامد او محسوس توکي

یې کوي او بیا هغه چیرته پټ ایږدي او غوټې ورته لږوي. نو د سحر

له منځه وړلو تر ټولو مؤثره لاره داده چې د امکان په صورت کې په

مباحه طریقه هغه پیدا او ضایع کړای شي. (فتح الباری، زادالمعاد)

۲- د شرعي دم په ذریعه:

پورتنی آیتونه او مسنون اذکار د (له ۱ نه تر ۱۵ پورې) ولوستل شي او

په مریض د په پورتنی طریقه چف کړای شي.

۳- د امکان په صورت کې دې د سدر (بیرې) شنې پانې وټکول شي او د

غسل اندازه اوبو کې د واچول شي (که سدر نه وي نو ساده اوبه کفایت

کوي) او د پورتنیو آیتونو (فاتحه، آیت کرسی، معوذات) سربره

(علاوه) دلاندې آیتونه هم پرې ولوستل شي. اوله هغې اوبونه د مریض

(مسحور) خہ و خبسي او په پاتي د غسل وکوي، که ضرورت شونو خو
خه ددا طريقه تکرار کړي، إن شاء الله شفاء ياب به شي.

(فتح الباري، مسلم، مصنف عبدالرزاق، زاد المعاد، فتح المجيد، فتح الحق المبین...)

۱- ﴿ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ
تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿ فغلبوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ ﴿
وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ ﴿ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ
﴿ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴾ (الأعراف: ۱۱۷-۱۲۲)

۲- ﴿ وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿ فَلَمَّا
جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُّلقُونَ ﴿
فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُّوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ

سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٩﴾ وَيُحِقُّ
اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٠﴾

(يونس: ٧٩-٨٢)

٣- ﴿قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّمَا أَن تُلْقِي وَإِنَّمَا أَن نَّكُونَ أَوْلَىٰ
مَنْ أَلْقَىٰ﴾ قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا جِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ
يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ ﴿٦٥﴾ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ
خِيفَةً مُّوسَىٰ ﴿٦٦﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿٦٧﴾
وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ
سَاحِرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿٦٨﴾ (طه: ٦٥-٧٠)

٤- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ
﴿ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا

أَعْبُدُ ❖ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ❖ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ
 مَّا أَعْبُدُ ❖ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ❖

د نظر (سترگو) علاج

له نظر لکيدونه وړاندي تدابير :

۱- د بد نظر لکيدونه د ځان ساتلو لپاره دې هغه ټول احتياطي تدابير

اختيار کړای شي چې د سحر نه د ژغورنې لپاره پوره ذکر شول.

۲- څوک چې له خپلو سترگو ډاريري چې بل څوک نظر نه کړي هغه

ته پکار ده چې کله هم تعجب آور او د خوښې شې وگوري نو هغې ته دې

دبرکت دعا وکړي. (موطأ، ابن ماجه، احمد)

او ودې وايي : ماشاء الله تبارک الله . لا حول ولا قوة إلا بالله . (زاد المعاد).

۳- د چا د نظر کيدو احساس چې وشي د هغې محاسن بايد پټ کړای

شي. (زاد المعاد، شرح السنة للبغوي)

د نظر لگیدونہ وروستہ دہنہی علاج

۱- کہ نظر کونکی کس معلوم شی د ہنہی نہ باید و غوبنتل شی چہی

اودس و کپری او بیاد پہ ہنہی اوبو نظر کپری شوی مریض غسل و کپری.

(سنن ابوداود، زادالمعاد)

۲- پور تہ ذکر شوی شرعی دم (لہ ۱ نہ تر ۱۵ پورہی) لوستل او ہنہی پہ

مریض ور چف کول.

۳- پور تہ ذکر شوی شرعی دم (لہ ۱ نہ تر ۱۵ پورہی) لوستل او ہنہی پہ

اوبو کپ چف کول، او لہ ہنہی اوبو نہ بہ نظر شوی مریض خہ خبہی او پہ

پاتہی بہ غسل کوی . (سنن ابوداود)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**